

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

21. detsember 2023*

Sisukord

I.	Õiguslik raamistik	6
A.	FIFA põhikiri	6
B.	FIFA rahvusvaheliste mängude reeglistik	8
C.	UEFA põhikiri	8
II.	Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused	10
A.	Superliiga projekt	10
B.	Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused	11
III.	Menetlus Euroopa Kohtus	15
IV.	Vastuvõetavus	16
A.	Eelotsusetaotluse esitamise menetluslikud tingimused	17
B.	Eelotsusetaotluse sisu	18
C.	Vaidluse tegelikkus ja Euroopa Kohtule esitatud küsimuste asjakohasus	19
V.	Eelotsuse küsimuste analüüs	19
A.	Sissejuhatavad märkused	20
1.	Põhikohtuasja ese	20
2.	Liidu õiguse kohaldatavus spordile ja spordiühingute tegevusele	21
3.	ELTL artikkel 165	23
B.	Esimene kuni viies küsimus, mis puudutavad konkurentsioorme	25

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

1. Esimene küsimus, mis puudutab ELTL artikli 102 tõlgendamist seoses reeglitega, mis käsitlevad klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ning klubide ja sportlaste osalemist nendel võistlustel	27
a) Mõiste „turgu valitseva seisundi kuritarvitamine“	28
b) Turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tunnused	29
c) Klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ning nendel võistlustel klubide ja sportlaste osalemist käsitlevate reeglite kvalifitseerimine turgu valitseva seisundi kuritarvitamiseks	31
2. Teine küsimus, mis puudutab ELTL artikli 101 lõike 1 tõlgendamist seoses reeglitega, mis käsitlevad klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ning klubide ja sportlaste osalemist nendel võistlustel	33
a) Sellise tegevuse mõiste ja tunnused, mille „eesmärk“ või „tagajärg“ on kahjustada konkurentsi	34
1) Tunnused, mis iseloomustavad tegevust, mille „eesmärk“ on takistada, piirata või moonutada konkurentsi ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses	35
2) Tunnused, mis iseloomustavad tegevust, mille „tagajärg“ on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses	36
b) Klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ning nendel võistlustel klubide ja sportlaste osalemist käsitlevate reeglite kvalifitseerimine ettevõtjate ühenduse otsuseks, mille „eesmärk“ on konkurentsi piirata	36
3. Kolmas küsimus, mis puudutab ELTL artikli 101 lõike 1 ja artikli 102 tõlgendamist sellise tegevuse korral, mis seisneb nende klubide ja sportlaste karistustega ähvardamises, kes osalevad võistlustel, mis ei ole luba saanud	38
4. Viies küsimus, mis puudutab võimalust põhjendada võistlustele eelneva loa andmist ning klubide ja sportlaste nendel võistlustel osalemist reguleerivaid reegleid	39
a) Võimalus asuda seisukohale, et teatud konkreetne tegevus ei kuulu ELTL artikli 101 lõike 1 ja artikli 102 kohaldamisalasse	39
b) ELTL artikli 101 lõikes 3 ette nähtud erand	40
c) Objektivne põhjendatus ELTL artikli 102 seisukohast	43
5. Neljas küsimus, mis puudutab ELTL artiklite 101 ja 102 tõlgendamist spordivõistlustega seotud õigusi käsitlevate reeglite korral	44
a) Spordivõistlustega seotud õiguste omamine	45
b) Spordivõistlustega seotud õiguste kasutamine	46
c) Võimalik põhjendatus	48
C. Kuues küsimus, mis puudutab liikumisvabadusi	50

1. Asjakohase liikumisvabaduse kindlakstegemine	51
2. Teenuste osutamise vabaduse piirangu esinemine	51
3. Võimalik põhjendatus	52
Kohtukulud	53

Eelotsusetaotlus – Konkurents – Siseturg – Rahvusvaheliste spordiühingute kehtestatud reeglistikud – Profijalgpall – Reguleerimis-, kontrolli-, otsustus- ja karistamispädevusega eraõiguslikud üksused – Reeglid, mis käsitlevad võistlustele eelneva loa andmist, jalgpalliklubide ja mängijate osalemist nendel võistlustel ning nende võistlustega seotud kaubandus- ja meediaõiguste kasutamist – Paralleelselt majandustegevusega tegelemine – Võistluste korraldamine ja turustamine – Vastavate kaubandus- ja meediaõiguste kasutamine – ELTL artikli 101 lõige 1 – Ettevõtjate ühenduse otsus, mis kahjustab konkurentsi – Konkurentsivastase eesmärgi ja tagajärje mõisted – ELTL artikli 101 lõike 3 alusel tehtav erand – Tingimused – ELTL artikkel 102 – Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine – Põhjendatus – Tingimused – ELTL artikkel 56 – Teenuste osutamise vabaduse piirangud – Põhjendatus – Tingimused – Tõendamiskoormis

Kohtuasjas C-333/21,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Juzgado de lo Mercantil de Madridi (Madridi kaubanduskohus, Hispaania) 11. mai 2021. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 27. mail 2021, menetluses

European Superleague Company SL

versus

Fédération internationale de football association (FIFA),

Union des associations européennes de football (UEFA),

menetluses osalesid:

A22 Sports Management SL,

Real Federación Española de Fútbol (RFEF),

Liga Nacional de Fútbol Profesional (LNFP),

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident L. Bay Larsen, kodade presidendid A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe ja O. Spineanu-Matei, kohtunikud J.-C. Bonichot, M. Safjan, L. S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, J. Passer (ettekandja) ja M. Gavalec,

kohtujurist: A. Rantos,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ning 11. ja 12. juuli 2022. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- European Superleague Company SL, esindajad: *avocat* J.-L. Dupont, *abogados* B. Irissarry Robina ja M. Odriozola Alén,
- Fédération internationale de football association (FIFA), esindajad: *abogado* J. M. Baño Fos, *barrister* M. Hoskins ja *abogado* A. Pascual Morcillo,
- Union des associations européennes de football (UEFA), esindajad: *abogado* H. Brokelmann, *avocat* B. Keane, *barrister* S. Love, *avocats* D. Slater ja D. Waelbroeck,
- A22 Sports Management SL, esindajad: *abogados* L. A. Alonso Díez, F. Giménez-Alvear Gutiérrez-Maturana, F. Irurzun Montoro ja *procurador* M. Sánchez-Puelles González-Carvajal,
- Real Federación Española de Fútbol (RFEF), esindajad: *abogado* P. Callol García, *procuradora* B. González Rivero, *abogados* T. González Cueto ja J. Manzarbeitia Pérez,
- Liga Nacional de Fútbol Profesional (LNFP), esindajad: *abogados* D. Crespo Lasso de la Vega, Y. Martínez Mata, M. Pajares Villarroja, J. Ramos Rubio ja S. Rating,
- Hispaania valitsus, esindajad: L. Aguilera Ruiz ja A. Gavela Llopis,
- Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek ja J. Vlácil,
- Taani valitsus, esindajad: J. Farver Kronborg, V. Pasternak Jørgensen, M. Søndahl Wolff ja Y. Thyregod Kollberg,
- Saksamaa valitsus, esindaja: J. Möller,
- Eesti valitsus, esindaja: N. Grünberg,
- Iirimaa, esindajad: *Chief State Solicitor* M. Browne, A. Joyce ja M. Tierney, keda abistas *barrister* S. Brittain,
- Kreeka valitsus, esindaja: K. Boskovits,
- Prantsuse valitsus, esindajad: A.-L. Desjonquères, P. Dodeller, T. Stehelin ja N. Vincent,
- Horvaatia valitsus, esindaja: G. Vidović Mesarek,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistasid *avvocati dello Stato* D. Del Gaizo ja S. L. Vitale,
- Küprose valitsus, esindaja: I. Neophytou,
- Läti valitsus, esindajad: J. Davidoviča, K. Pommere ja I. Romanovska,

- Luksemburgi valitsus, esindajad: A. Germeaux ja T. Uri,
- Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér, E. Gyarmati ja K. Szíjjártó,
- Malta valitsus, esindaja: A. Buhagiar,
- Austria valitsus, esindaja: F. Koppensteiner,
- Poola valitsus, esindajad: B. Majczyna ja M. Wiącek,
- Portugali valitsus, esindajad: P. Barros da Costa, R. Capaz Coelho ja C. Chambel Alves, keda abistas *advogado* J. L. da Cruz Vilaça,
- Rumeenia valitsus, esindajad: E. Gane, L. Lițu ja A. Rotăreanu,
- Sloveenia valitsus, esindajad: A. Dežman Mušič ja N. Pintar Gosenca,
- Slovakkia valitsus, esindajad: E. V. Drugda ja B. Ricziová,
- Rootsi valitsus, esindajad: O. Simonsson, M. Salborn Hodgson ja H. Shev,
- Islandi valitsus, esindaja: J. B. Bjarnadóttir, keda abistas *avocat* G. Bergsteinsson,
- Norra valitsus, esindajad: F. Bersgø, L.-M. Moen Jünge, O. S. Rathore ja P. Wennerås,
- Euroopa Komisjon, esindajad: S. Baches Opi, M. Mataija, G. Meessen, C. Urraca Caviedes ja H. van Vliet,

olles 15. detsembri 2022. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab ühelt poolt ELTL artiklite 101 ja 102 ning teiselt poolt ELTL artiklite 45, 49, 56 ja 63 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud European Superleague Company SLi (edaspidi „ESLC“) ning Fédération internationale de football associationi (Rahvusvaheline Jalgpalliföderatsioon; FIFA) ja Union des associations européennes de footballi (Euroopa Jalgpalliliit; UEFA) vahelises kohtuvaidluses nõude üle tuvastada, et FIFA ja UEFA on rikkunud ELTL artikleid 101 ja 102, kohustada neid rikkumisi lõpetama ning teha nendele üksustele mitmesuguseid ettekirjutusi.

I. Õiguslik raamistik

A. FIFA põhikirja

- 3 FIFA on eraõiguslik ühing, mille asukoht on Šveitsis. Vastavalt FIFA põhikirja – 2020. aasta septembri redaktsioonis, millele viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus (edaspidi „FIFA põhikirja“) – artiklile 2 on FIFA eesmärk eelkõige „korraldada oma rahvusvahelisi võistlusi“, „kehtestada jalgpalli ja sellega seotud küsimusi reguleerivaid reegleid ja sätteid ning tagada nende järgimine“ ning „kontrollida jalgpalli kõigis selle vormides, võttes kõik meetmed, mis on vajalikud või soovitatavad selleks, et hoida ära FIFA põhikirja, reeglistike ja otsuste ning mängureeglite rikkumine“ ülemaailmsel tasandil.
- 4 FIFA põhikirja artiklite 11 ja 14 kohaselt võib iga teatavas riigis „jalgpalli korraldamise ja kontrolli eest vastutav ühing“ saada FIFA liikmeks eelkõige tingimusel, et ta on juba liige ühes FIFA poolt tunnustatud ja selle põhikirja artiklis 22 nimetatud kuuest maailmajao keskliidust – mille hulka kuulub ka UEFA – ning on enne kohustunud järgima muu hulgas FIFA ning selle maailmajao keskliidu põhikirja, reeglistikke, suuniseid ja otsuseid, mille liige see ühing on. Praktikast on praegu enam kui 200 rahvuslikku jalgpalliliitu FIFA liikmed. Liikmestaatuses on neil FIFA põhikirja artiklite 14 ja 15 alusel muu hulgas kohustus tagada, et nende oma liikmed või nendega liitunud üksused järgivad FIFA põhikirja, reeglistikke, suuniseid ja otsuseid ning et neid järgivad ka kõik jalgpallis osalejad, eelkõige profiliigad, klubid ja mängijad.
- 5 Põhikirja artikli 20 „Klubide, liigade ja muude klubide rühmituste staatus“ lõikes 1 on sätestatud:
„Liikmesühinguga liitunud klubid, liigad ja muud klubide rühmitused alluvad ühingule ja ühing tunnustab neid. Selliste rühmituste pädevus, õigused ja kohustused sätestatakse liikmesühingu põhikirjas ning rühmituste põhikirjad ja reeglid kiidab heaks liikmesühing.“
- 6 Põhikirja artikli 22 „Keskliidud“ lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:
„1. Samas maailmajaos asuvad liikmesühingud rühmitatakse järgmistesse FIFA tunnustatud keskliitudesse:
[...]
c) Euroopa Jalgpalliliit – UEFA
[...]
FIFA poolt iga keskliidu tunnustamine eeldab üksteise võimu täielikku vastastikust austamist oma institutsioonilises pädevusvaldkonnas, nagu see on sätestatud käesolevas põhikirjas.
[...]
3. Igal keskliidul on järgmised õigused ja kohustused:
- a) järgida FIFA põhikirja, reeglistikke ja otsuseid ning tagada nende järgimine;
- b) teha tihedat koostööd FIFAgaga kõikides valdkondades, mis on seotud artiklis 2 nimetatud eesmärgi saavutamise ja rahvusvaheliste võistluste korraldamisega;

- c) korraldada oma klubidevahelisi võistlusi kooskõlas rahvusvahelise ajakavaga;
- d) korraldada kõik oma rahvusvahelised võistlused kooskõlas rahvusvahelise ajakavaga;
- e) tagada, et ilma tema ja FIFA nõusolekuta ei moodustataks ühtegi rahvusvahelist liigat ega muud analoogset klubide või liigade rühmitust;

[...].

7 FIFA põhikirja artikli 24 kohaselt kuuluvad FIFA organite hulka muu hulgas „seadusandlik organ“, mida nimetatakse „kongressiks“, mis on FIFA „kõrgeim organ“, „strateegiline ja järelevalveorgan“, mida nimetatakse „nõukoguks“, ning „täitev-, tegev- ja haldusorgan“, mida nimetatakse „peasekretariaadiks“.

8 Põhikirja artikkel 67 „Õigused võistlustele ja üritustele“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. FIFA, selle liikmesühingud ja keskliidud on nende pädevusalasse kuuluvatest võistlustest ja muudest üritustest tulenevate kõikide õiguste algsed omajad – ilma sisu, aja, koha ja õiguse piiranguteta. Nende õiguste hulka kuuluvad igat liiki varalised õigused, audiovisuaalse salvestamise, reprodutseerimise ja levitamise õigused, multimeediaõigused, turundus- ja müügiedendusõigused ning intellektuaalomandi õigused, nagu eristavatest tähistest tulenevad õigused ja autoriõigused.

2. Nõukogu määrab kindlaks nende õiguste kasutamise liigi ja ulatuse ning kehtestab sellekohased erisätted. Nõukogu võib vabalt otsustada, kas ta kavatseb neid õigusi kasutada ükski või koos kolmandate isikutega või siis delegeerida nende kasutamise kolmandatele isikutele.“

9 Põhikirja artikli 68 „Levitamisluba“ lõikes 1 on sätestatud:

„FIFA, liikmesühingud ja keskliidud on ainsana pädevad lubama nende pädevusalasse kuuluvate mängude ja ürituste levitamist, eelkõige audiovisuaalkandjatel, ja seda ilma koha, sisu, kuupäeva, tehnilise või õigusliku piiranguta.“

10 FIFA põhikirja artiklis 71 „Rahvusvahelised võistlused ja mängud“ on sätestatud:

„1. Nõukogu on pädev võtma vastu mis tahes reeglistikke selliste rahvusvaheliste võistluste ja mängude korraldamise kohta, kuhu on kaasatud esindusvõistkonnad, liigad, klubid ja/või improviseeritud võistkonnad. Ükski mäng ega võistlus ei või toimuda ilma FIFA, keskliitude ja/või asjaomase liikmesühingu eelneva loata. Üksikasjalikku korda reguleerib rahvusvaheliste mängude reeglistik.

2. Nõukogu võib vastu võtta sätteid nende mängude ja võistluste kohta.

3. Nõukogu määrab kindlaks kriteeriumid selliste eriolukordade lubamiseks, mida ei ole rahvusvaheliste mängude reeglistikus ette nähtud.

4. Kui rahvusvaheliste mängude reeglistikus ette nähtud loa andmise pädevusest ei tulene teisiti, võib FIFA teha lõpliku otsuse kõikide rahvusvaheliste mängude või võistluste lubamise kohta.“

- 11 Põhikirja artikli 72 „Kontaktid“ lõikes 1 on sätestatud:

„Mängijad või võistkonnad, kes on liitunud ajutiselt vastu võetud liikmesühingu või keskliidu liikmega, ei tohi ilma FIFA nõusolekuta osaleda mängus ega omada spordialaseid kontakte teise mängija või teise võistkonnaga, kes ei ole liitunud ajutiselt vastu võetud liikmesühingu või keskliidu liikmega.“

- 12 Põhikirja artiklis 73 „Loa andmine“ on ette nähtud:

„Liikmesühingusse kuuluv ühendus, liiga või klubi võib liituda teise liikmesühinguga või osaleda selle ühingu territooriumil toimuvatel võistlustel üksnes erandjuhul. Igal juhul on nõutav mõlema liikmesühingu, asjasse puutuva keskliidu või keskliitude ja FIFA luba.“

B. FIFA rahvusvaheliste mängude reeglistik

- 13 Alates 1. maist 2014 kehtiva FIFA rahvusvaheliste mängude reeglistiku artiklis 1 on sätestatud, et selle reeglistiku eesmärk on näha ette loa andmine, teatamine ja muud nõuded, mida kohaldatakse erinevate FIFA liikmeks olevate rahvuslike jalgpalliliitudega liitunud võistkondade vaheliste mängude või võistluste korraldamisele, mängude või võistluste korraldamisele ühe ja sama rahvusliku alaliiduga liitunud võistkondade vahel, kui need toimuvad kolmandas riigis, ning selliste mängude või võistluste korraldamisele, kus osalevad mängijad või võistkonnad, kes ei ole rahvusliku alaliiduga liitunud.
- 14 Reeglistiku artikli 2 kohaselt kuuluvad selle kohaldamisalasse kõik rahvusvahelised mängud ja rahvusvahelised võistlused, välja arvatud mängud, mida korraldatakse FIFA või mõne FIFA poolt tunnustatud keskliidu korraldatud võistluste raames.
- 15 Vastavalt reeglistiku artiklile 6 peavad kõik rahvusvahelised mängud saama loa olenevalt olukorrast kas FIFA-lt, asjaomaselt maailmajao keskliidult ja/või FIFA liikmeks olevatelt rahvuslikelt jalgpalliliitudelt, kellega osalevad võistkonnad on liitunud või kelle territoriaalses pädevusalas need mängud peavad toimuma.
- 16 Reeglistiku artiklite 7 ja 10 kohaselt peavad kõik „esimese kategooria rahvusvahelised mängud“, mis on määratletud kui mis tahes mängud, mis toimuvad kahte FIFA liikmeks olevat rahvuslikku jalgpalliliitu esindavate A-koondise võistkondade vahel, saama loa nii FIFA-lt kui ka maailmajao keskliidult ja asjaomastelt rahvuslikelt liitudelt. Seevastu FIFA rahvusvaheliste mängude korraldamise reeglistiku artiklite 8 ja 11 kohaselt peavad kõik „teise kategooria rahvusvahelised mängud“, mis on määratletud kui mis tahes mängud, kus osalevad ühtainsat rahvuslikku liitu esindav esiliiga võistkond, teine sellist rahvuslikku liitu esindav võistkond, sama rahvusliku alaliidu mitmes klubis registreeritud mängijatest koosnev võistkond või ka rahvusliku alaliidu parimasse liigasse kuuluva klubi esindusvõistkond, saama loa üksnes maailmajao keskliidult ja asjaomaselt rahvuslikult alaliidult.

C. UEFA põhikiri

- 17 UEFA on samuti eraõiguslik ühing, mille asukoht on Šveitsis.
- 18 UEFA põhikirja artikli 2 lõikes 1 on sätestatud, et UEFA eesmärgid on:

„a) tegeleda kõigi Euroopa jalgpalli puudutavate küsimustega;

- b) edendada jalgpalli Euroopas rahu, mõistmise ja ausa mängu vaimus, ilma igasuguse diskrimineerimiseta poliitika, soo, usutunnistuse, rassi või mis tahes muul alusel;
 - c) jälgida ja kontrollida Euroopas jalgpalli arengut kõigis selle vormides;
 - d) valmistada ette ja korraldada Euroopa tasandil rahvusvahelisi jalgpallivõistlusi ja -turniire jalgpalli kõigis vormides [...];
 - e) ennetada meetodeid või tavasid, mis ohustavad mängude või võistluste korrakohasust või põhjustavad kuritarvitusi jalgpallis;
 - f) edendada ja kaitsta Euroopa jalgpallis eetilisi standardeid ja head valitsemistava;
 - g) tagada, et sportlikud väärtused oleksid alati ülimuslikud ärihuvide suhtes;
 - h) jaotada jalgpallist saadavad tulud ümber vastavalt solidaarsuse põhimõttele ning toetada reinvesteeringuid jalgpalli kõigil tasanditel ja sektorites, eriti rohujuuretasandil;
 - i) edendada oma liikmesühingute ühtsust Euroopa ja ülemaailmse jalgpalliga seotud küsimustes;
 - j) kaitsta oma liikmesühingute kollektiivseid huve;
 - k) tagada, et Euroopa jalgpalli eri sidusrühmade (liigad, klubid, mängijad, toetajad) huve võetakse sobivalt arvesse;
 - l) tegutseda Euroopa jalgpallipere kui terviku esindajana;
 - m) hoida FIFA ja teiste FIFA poolt tunnustatud keskliitudega häid suhteid ning teha nendega koostööd;
 - n) tagada, et tema esindajad FIFAs tegutsevad lojaalselt ja Euroopa solidaarsuse vaimus;
 - o) ühitada oma liikmesühingute huvid, lahendada nende vahel tekkivad erimeelsused ja abistada neid konkreetsetes asjades, kui nad seda paluvad.“
- 19 Põhikirja artikli 5 kohaselt võib UEFA liikmeks saada iga ühing, mis on asutatud Euroopa riigis, mida enamik Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) liikmeid tunnustab sõltumatu riigina, ja mis vastutab jalgpalli korraldamise eest selles riigis. Põhikirja artikli 7 *bis* kohaselt tähendab selline staatus, et asjaomased ühingud on kohustatud järgima UEFA põhikirja, reeglistikke ja otsuseid ning tagama oma asukohariigis nende järgimise neile alluvate profiliigade ning klubide ja mängijate poolt. Praktikast on praegu enam kui 50 rahvuslikku jalgpalliliitu UEFA liikmed.
- 20 Sama põhikirja artiklite 11 ja 12 kohaselt kuuluvad UEFA organite hulka muu hulgas „kõrgeim organ“, mida nimetatakse „kongressiks“, ja „täitevkomitee“.
- 21 UEFA põhikirja artiklis 49 „Võistlused“ on ette nähtud:

„1. UEFA otsustab üksi niisuguste rahvusvaheliste võistluste korraldamise või ärajätmise üle Euroopas, millele osalevad tema ühingud ja/või klubid. See säte ei puuduta FIFA võistlusi.

[...]

3. Rahvusvaheliste mängude, võistluste või turniiride jaoks, mida ei korralda UEFA, aga mis peetakse tema territooriumil, on vaja FIFA ja/või UEFA ja/või pädevate liikmesühingute eelnevat luba vastavalt FIFA rahvusvaheliste mängude reeglistikule ja UEFA täitevkomitee poolt vastu võetud täiendavatele rakendussätetele.“

22 Põhikirja artiklis 51 „Keelatud suhted“ on sätestatud:

„1. UEFA liikmesühingute vahel või UEFA eri liikmesühingutega otseselt või kaudselt liitunud liigade või klubide vahel ei tohi ilma UEFA loata moodustada rühmitusi ega liite.

2. UEFA liikmed või nendega liitunud liigad ja klubid ei tohi ilma asjaomaste liikmesühingute loata osaleda mängudes ega korraldada mängu väljaspool oma territooriumi.“

II. Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused

A. Superliiga projekt

- 23 ESLC on Hispaanias asuv eraõiguslik äriühing. See asutati rühma profijalgpalliklubide algatusel, mis ise asuvad Hispaanias (Club Atlético de Madrid, Fútbol Club Barcelona ja Real Madrid Club de Fútbol), Itaalias (Associazione Calcio Milan, Football Club Internazionale Milano ja Juventus Football Club) ning Ühendkuningriigis (Arsenal Football Club, Chelsea Football Club, Liverpool Football Club, Manchester City Football Club, Manchester United Football Club ja Tottenham Hotspur Football Club). Eelotsusetaotluse kohaselt on ESLC eesmärk viia ellu uue rahvusvahelise profijalgpallivõistluse Superliiga (*Super League*) projekt. ESLC asutas või kavatses asutada selleks kolm muud äriühingut, millest esimene tegeleks pärast Superliiga loomist selle haldamisega finants-, spordi- ja distsiplinaarvaldkonnas, teine selle võistlusega seotud meediaõiguste kasutamise ja kolmas nimetatud võistlusega seotud muu turundusvara kasutamise jaoks.
- 24 A22 Sports Management SL on samuti Hispaanias asutatud eraõiguslik äriühing. Ta on oma eesmärgina nimetanud profijalgpallivõistluste, täpsemalt Superliiga projekti elluviimise ja haldamisega seotud teenuste osutamist.
- 25 Mis puudutab selle projekti käivitamist, siis nähtub eelotsusetaotlusest kõigepealt, et ESLC asutanud profijalgpalliklubid kavatsesid luua uue rahvusvahelise jalgpallivõistluse, mis hõlmab esiteks 12–15 profijalgpalliklubi, kellel on „alalise liikme“ staatus, ja teiseks veel kindlaks määramata arvu profijalgpalliklubisid, kellel on „kvalifitseeritud klubi“ staatus ja kes valitakse kindlaksmääratud protsessi kohaselt.
- 26 Seejärel tugines nimetatud projekt aktsionäri- ja investeerimiskokkuleppele, milles nähti esiteks ette selliste lepingute sõlmimine, mis seovad iga Superliigas osalevat või osaleda võivat profijalgpalliklubi ESLC asutatud või asutatava kolme äriühinguga ning mille eesmärk oli näha ette muu hulgas kord, mille kohaselt need klubid pidid loovutama ESLC-le oma meedia- või kaubandusõigused selle võistluse suhtes, ning tasu nende loovutamise eest. Teiseks kavandati nende kolme äriühingu vahel hulga lepingute sõlmimist eesmärgiga koordineerida Superliiga haldamiseks, ESLC-le loovutatud õiguste kasutamiseks ja osalevatele klubidele ESLC käsutuses olevate rahaliste vahendite eraldamiseks vajalike teenuste osutamist. Rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemine ise oli ette nähtud kirjas, millega JP Morgan AG kohustus andma

ESLC-le maksimaalselt ligikaudu 4 miljardi euro suuruses summas sildaenuna rahalist abi ja taristutoetust, et võimaldada Superliiga loomist ja selle ajutist rahastamist kuni võlakirjade emiteerimiseni kapitaliturgudel.

- 27 Lõpuks seadis kõnealune aktsionäri- ja investeerimiskokkulepe Superliiga loomise ja selleks vajalike rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemise sõltuvusse edasilükkavast tingimusest, et FIFA või UEFA tunnustaks seda rahvusvahelist võistlust ja kinnitaks, et see on kooskõlas nende kahe üksuse kehtestatud reeglitega, või et pädevad haldus- või kohtuasutused annaksid õiguskaitse, mis võimaldab selle võistluse alaliste liikmete staatusega profijalgpalliklubidel osaleda võistlusel, ilma et see mõjutaks nende kuulumist rahvuslikesse jalgpalliliitudesse, või osalemist profiliigades või rahvusvahelistel võistlustel, millega nad siiani tegelesid. Selleks oli kokkuleppes muu hulgas ette nähtud, et Superliiga projekt tehakse FIFA-le ja UEFA-le teatavaks.

B. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 28 Põhikohtuasja aluseks on kaubandusaja käsitlev hagi, mille ESLC esitas Juzgado de lo Mercantil de Madridile (Madridi kaubanduskohus, Hispaania) koos taotlusega kohaldada hagi tagamise meetmeid ilma võistleva menetluseta (*inaudita parte*) ning mis on suunatud FIFA ja UEFA vastu.
- 29 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul esitati hagi pärast seda, kui ESLC käivitas Superliiga projekti ning FIFA ja UEFA avaldasid sellele projektile vastuseisu.
- 30 Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et 21. jaanuaril 2021 avaldasid FIFA ja kõik kuus tema poolt tunnustatud maailmajao keskliitu, sealhulgas UEFA, avalduse, milles nad esiteks keeldusid Superliigat tunnustamast, teiseks teatasid, et kõik profijalgpalliklubid ja kõik mängijad, kes sellel rahvusvahelisel võistlusel osalevad, jäetakse FIFA ja UEFA korraldatud võistlustelt välja, ning kolmandaks rõhutasid, et kõiki rahvusvahelisi jalgpallivõistlusi peavad korraldama või neile loa andma pädevad üksused, nagu need on ette nähtud FIFA ja maailmajagude keskliitude põhikirjades. See avaldus sisaldas eelkõige järgmist lõiku:

„Arvestades meedias vahendatud hiljutisi spekulatsioone teatavate Euroopa klubide poolt suletud Euroopa Superliiga loomise kohta, soovivad FIFA ja kuus [...] keskliitu korrata ja selgelt rõhutada, et niisugust võistlust ei tunnusta ei FIFA ega asjaomane keskliit. Seetõttu ei anta ühelegi klubile ega mängijale, kes sellisel võistlusel mängib, õigust osaleda ühelgi võistlusel, mille on korraldanud FIFA või tema keskliit.

FIFA ja keskliitude põhikirjade kohaselt peab kõiki võistlusi korraldama või tunnustama pädev organ nende vastaval tasandil, FIFA rahvusvahelisel tasandil ja asjaomane keskliit maailmajao tasandil.“

- 31 18. aprillil 2021 avaldasid UEFA, Inglise, Hispaania ja Itaalia jalgpalliliidud ning osa neile alluvatest profiliigadest teate, milles oli muu hulgas märgitud, et „asjaomastel klubidel on keelatud osaleda mis tahes muudel võistlustel riigi, Euroopa või ülemaailmsel tasandil ning nende mängijad võidakse ilma jätta võimalusest esindada oma rahvuskoondist“.
- 32 19. ja 20. aprillil 2021 otsustas eelotsusetaotluse esitanud kohus kõigepealt, et ESLC hagi on vastuvõetav, ja tegi seejärel hagi tagamise raames ilma võistleva menetluseta hulga ettekirjutusi, mille eesmärk on sisuliselt tagada, et FIFA, UEFA ja nende kaudu rahvuslikud jalgpalliliidud, mis on nende liikmed, hoiduksid kogu kohtumenetluse vältel igasugusest tegevusest, mis võib

takistada või häirida Superliiga loomist ning profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist selles, eelkõige distsiplinaarmedetete võtmisest, karistuste rakendamisest ja klubide või mängijate suhtes selliste meetmete või karistuste rakendamisega ähvardamisest.

- 33 Esimesena märgib see kohus eelotsusetaotluse põhjendamiseks sisuliselt, et Euroopa Kohtu ja Üldkohtu väljakujunenud praktikast tuleneb, et sporditegevus ei ole välja jäetud EL toimimise lepingu liikumisvabadust (15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, ning 13. juuni 2019. aasta kohtuotsus *TopFit ja Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497) ja konkurentsinoorme (1. juuli 2008. aasta kohtuotsus *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, ja 26. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus *Piau vs. komisjon*, T-193/02, EU:T:2005:22) käsitlevate sätete kohaldamisalast.
- 34 Teisena leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kaks eraldiseisvat, kuid teineteist täiendavat majandustegevust, mis moodustavad käesoleval juhul sisuliselt ja geograafiliselt asjaomase turu, on ühelt poolt rahvusvaheliste klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamine ja turustamine liidu territooriumil ning teiselt poolt nende võistlustega seotud erinevate õiguste kasutamine, olgu siis tegemist varaliste õiguste, audiovisuaalse salvestamise, reprodutseerimise ja levitamise õigustega, muude meediaõigustega, kaubanduslike õigustega või siis intellektuaalomandiõigustega.
- 35 Kolmandana leiab ta, et FIFA-l ja UEFA-l on juba pikka aega asjaomasel turul majanduslik ja kaubanduslik monopol, seega turgu valitsev seisund, mis võimaldab neil turul tegutseda sõltumatult mis tahes potentsiaalsest konkurentsist, mis teeb neist kohustuslikud partnerid kõigi üksuste jaoks, kes juba tegutsevad sellel turul või soovivad ühel või teisel alusel sellele siseneda, ning mis paneb neile erilise vastutuse konkurentsi säilitamisel.
- 36 Sellega seoses märgib ta kõigepealt, et FIFA ja UEFA turgu valitsev seisund ei rõhu mitte ainult ettevõtjaid, kes võivad soovida nendega konkureerida teisi rahvusvahelisi jalgpallivõistlusi korraldades, vaid nende liikmetest rahvuslike jalgpalliliitude kaudu ka kõiki teisi jalgpallis osalejaid, näiteks profijalgpalliklubisid või mängijaid – olukord, mille Üldkohus on juba teadmiseks võtnud (26. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus *Piau vs. komisjon*, T-193/02, EU:T:2005:22). Seejärel täpsustab ta, et FIFA ja UEFA turgu valitsev seisund põhikohtuasjas kõne all oleval turul ei põhine mitte ainult majanduslikul ja kaubanduslikul monopolil, vaid samuti lõpuks ja eelkõige reguleerimis-, kontrolli-, otsustus- ja karistamispädevusel, mis võimaldab FIFA-l ja UEFA-l kehtestada siduvalt ja täielikult tingimused, mille alusel kõik teised selle turu osalised võivad seal majandustegevusega tegeleda. Lõpuks märgib ta, et kõigi nende elementide kombineerimine tekitab praktikas turuletuleku tõkke, mida FIFA ja UEFA potentsiaalsetel konkurentidel on praktiliselt võimatu ületada. Eelkõige seisavad potentsiaalsed konkurendid silmitsi eelneva loa saamise reeglitega, mida kohaldatakse rahvusvaheliste jalgpallivõistluste korraldamisele ning profijalgpalliklubide ja mängijate osalemisele nendel, ning selliste võistlustega seotud erinevate õiguste omandamise ja ainuõigusliku kasutamise reeglitega.
- 37 Neljandana soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas FIFA ja UEFA tegevus ei kujuta endast ELTL artikliga 102 keelatud turgu valitseva seisundi kuritarvitamist kahest aspektist.
- 38 Selles küsimuses märgib ta esiteks, et Euroopa Kohtu ja Üldkohtu praktikast (1. juuli 2008. aasta kohtuotsus *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, punktid 51 ja 52, ning 16. detsembri 2020. aasta kohtuotsus *International Skating Union vs. komisjon*, T-93/18, EU:T:2020:610, punkt 70) tuleneb, et see, kui seaduse või määrusega antakse spordiühingule, kes tegeleb majandustegevusena spordivõistluste korraldamise ja turustamisega, pädevus määrata

paralleelselt *de jure* või *de facto* kindlaks teised ettevõtjad, kellel on lubatud selliseid võistlusi korraldada, ilma et selle pädevusega kaasneksid sobivad piirid, kohustused ja kontroll, annab sellele spordiühingule ilmse eelise tema konkurentide ees, võimaldades tal ühtaegu takistada nende turuletulekut ja soodustada omaenda majandustegevust.

- 39 Seda kohtupraktikat arvestades peab eelotsusetaotluse esitanud kohus käesoleval juhul võimalikuks asuda seisukohale, et FIFA ja UEFA kuritarvitavad oma valitsevat seisundit põhikohtuasjas kõne all oleval turul. Nimelt võimaldavad reeglid, mille need kaks üksust on ühingutena ning reguleerimis- ja kontrollipädevuse alusel – mille nad on endale ise andnud – vastu võtnud seoses rahvusvahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmisega, neil takistada potentsiaalselt konkureerivate ettevõtjate sisenemist sellele turule, seda enam, et see pädevus on kombineeritud otsustus- ja karistuspädevusega, mis annab neile võimaluse sundida nii nende liikmetest rahvuslikke jalgpalliliite kui ka teisi jalgpallis osalejaid, eelkõige profijalgpalliklubisid ja mängijaid, austama nende monopoli sellel turul. Lisaks ei ole FIFA ja UEFA põhikirjades ette nähtud sätteid, mis tagaksid, et eelneva loa andmise reeglite ja laiemalt nendega kombineeritud otsustus- ja karistuspädevuse rakendamine juhindub eranditult üldise huvi eesmärkidest, mitte äri- või finantshuvidest, mis on seotud majandustegevusega, millega need kaks üksust paralleelselt tegelevad. Lõpuks ei ole nimetatud reeglid ja pädevus piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus, mis piiraks FIFA ja UEFA diskretsiooni. Meetmed, mille need kaks üksust käesoleval juhul pärast Superliiga projekti käivitamist teatavaks tegid, näitlikustavad seda olukorda.
- 40 Teiseks on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas FIFA ja UEFA ei riku ka ELTL artikleid 101 ja 102, kuna nad on oma põhikirjade kaudu endale võtnud kõik õiguslikud ja majanduslikud õigused, mis on seotud liidu territooriumil korraldatavate rahvusvaheliste jalgpallivõistlustega, ning jätnud endale nende õiguste kasutamise ainuõiguse. FIFA poolt selles küsimuses vastu võetud reeglid annavad FIFA-le, UEFA-le ja nende liikmeks olevatele rahvuslikele jalgpalliliitudele nende õiguste „algsete omajate“ staatuse, jättes seega sellistel võistlustel osalevad profijalgpalliklubid ilma nende omandist või kohustades neid loovutama need õigused kõnealusele kahele üksusele. Lisaks on need reeglid kombineeritud eelneva loa andmise reeglitega ning laiemalt reguleerimis-, kontrolli-, otsustus- ja karistamispädevusega, mis on FIFA-l ja UEFA-l asjaomase turu sulgemiseks kõigile potentsiaalselt konkureerivatele ettevõtjatele või vähemalt selleks, et pärssida nende soovi siseneda sellele turule, piirates nende võimalust kasutada kõnealuste võistlustega seotud erinevaid õigusi.
- 41 Viiendana märgib see kohus, et FIFA ja UEFA tegevus rikub ka ELTL artiklis 101 sätestatud kartellikokkulepete keeldu.
- 42 Sellega seoses leiab ta esiteks, et FIFA põhikirja artiklid 20, 22, 67, 68 ja 71–73, UEFA põhikirja artiklid 49 ja 51 ning FIFA rahvusvaheliste mängude reeglistiku asjakohased artiklid väljendavad otsust, mille on teinud kumbki ettevõtjate ühendus ja mis on kohaldatav eelkõige liidu territooriumil ning mille kohaselt kooskõlastatakse nende ja otseselt või kaudselt nende liikmeks olevate ettevõtjate tegevust – allutades selle teatud reeglitele ja ühistele tingimustele – rahvusvaheliste klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamise ja turustamise ning nendega seotud erinevate õiguste kasutamise turul. Sõltumata nendes artiklites sisalduvatest eelneva loa andmise, otsuste tegemise ja karistuste määramise reeglitest, sisaldavad need erinevaid sätteid, mille eesmärk on tagada, et neid järgiksid nii rahvuslikud jalgpalliliidud, kes on FIFA ja UEFA liikmed, kui ka profijalgpalliklubid, kes on nende rahvuslike jalgpalliliitude liikmed või on nendega liitunud.

- 43 Teiseks leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kõnealuste reeglite sisu, nende majandusliku ja õigusliku konteksti, nendega taotletavate eesmärkide ning käesoleval juhul FIFA ja UEFA poolt 21. jaanuaril ja 18. aprillil 2021 teatavaks tehtud rakendusmeetmete analüüsis ilmneb, et need reeglid võivad piirata konkurentsi põhikohtuasjas kõne all oleval turul. Korrates sellega seoses kõiki asjaolusid, mida ta juba mainis oma ELTL artiklit 102 käsitlevas analüüsis, lisab ta üldisemalt, et konkurentsiprobleem, mille ta peab lahendama, tuleneb lõpuks asjaolust, et FIFA ja UEFA on korruga nii ettevõtjad, kellel on monopol rahvusvaheliste jalgpallivõistluste korraldamise ja turustamise turul, eelkõige liidu territooriumil, samuti nende võistlustega seotud erinevate õiguste kasutamise turul, kui ka eraõiguslikud ühingud, kellel on nende endi põhikirja alusel reguleerimis-, kontrolli-, otsustus- ja karistamispädevus, mis on kohaldatav kõigile teistele jalgpallis osalejatele, olgu siis tegemist ettevõtjate või sportlastega. Olles nii „seadusandja kui ka pool“, on FIFA ja UEFA ilmselgelt olukorras, kus neil on huvide konflikt, mis võib viia selleni, et nad kasutavad oma eelneva loa andmise ja karistuste määramise pädevust selleks, et takistada selliste rahvusvaheliste jalgpallivõistluste loomist, mis ei kuulu nende süsteemi, ja seega selleks, et takistada igasugust potentsiaalset konkurentsi turul.
- 44 Kuuenda ja ühtlasi viimasena on eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, kas FIFA ja UEFA poolt vastu võetud eelneva loa andmise ja karistuste määramise reeglid ning meetmed, mille need kaks üksust käesoleval juhul 21. jaanuaril ja 18. aprillil 2021 teatavaks tegid, rikuvad samal ajal töötajate liikumisvabadust, mis on mängijatel, kes on tööle võetud või võidakse tööle võtta profijalgpalliklubidesse, kes soovivad osaleda sellistel rahvusvahelistel jalgpallivõistlustel nagu Superliiga, teenuste osutamise ja asutamisevabadust, mis on nii neil klubidel kui ka ettevõtjatel, kes pakuvad muid teenuseid, mis on seotud selliste võistluste korraldamise ja turustamisega, ning samuti nende võistluste korraldamiseks vajaliku kapitali vaba liikumist.
- 45 Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus eelkõige, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneb, et avalik-õiguslikud või eraõiguslikud reeglid, millega on kehtestatud eelneva loa andmise süsteem, ei pea mitte ainult olema põhjendatud üldist huvi teeniva eesmärgiga, vaid ka kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, mis tähendab eelkõige, et diskretsiooni, mis pädeval asutusel sellise loa andmiseks on, piiritlevad läbipaistvad, objektiivsed ja mittediskrimineerivad kriteeriumid (22. jaanuari 2002. aasta kohtuotsus Canal Satélite Digital, C-390/99, EU:C:2002:34, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 46 Käesoleval juhul ei ole need erinevad nõuded täidetud, nagu nähtub erinevatest asjaoludest, mis esitati ELTL artiklite 101 ja 102 kohta tehtud analüüsis.
- 47 Neil asjaoludel otsustas Juzgado de lo Mercantil de Madrid (Madridi kaubanduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas ELTL artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et see keelab turgu valitseva seisundi kuritarvitamise, mis FIFA ja UEFA puhul seisneb selles, et nad on oma põhikirjades (eelkõige FIFA põhikirja artiklites 22 ja 71–73, UEFA põhikirja artiklites 49 ja 51 ning mis tahes samasisulises artiklis liikmesühingute ja rahvusliigade põhikirjades) ette näinud, et selleks, et kolmandast isikust üksus saaks luua uue üleeuroopalise klubide võistluse nagu Superliiga, on vajalik eelnev luba nendelt organisatsioonidelt, kes on endale võtnud Euroopas klubide rahvusvaheliste võistluste korraldamise või lubamise ainupädevuse, eriti võttes arvesse objektiivsete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel toimuva menetluse puudumist ning FIFA ja UEFA võimalikku huvide konflikti?

2. Kas ELTL artiklit 101 tuleb tõlgendada nii, et see keelab FIFA-l ja UEFA-l nõuda oma põhikirjades (eelkõige FIFA põhikirja artiklites 22 ja 71–73, UEFA põhikirja artiklites 49 ja 51 ning mis tahes samasisulises artiklis liikmesühingute ja rahvusliigade põhikirjades), et selleks, et kolmandast isikust üksus saaks luua uue üleeuroopalise klubide võistluse nagu Superliiga, on vajalik eelnev luba nendelt organisatsioonidelt, kes on endale võtnud Euroopas klubide rahvusvaheliste võistluste korraldamise või lubamise ainupädevuse, eriti võttes arvesse objektiivsete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel toimuva menetluse puudumist ning FIFA ja UEFA võimalikku huvide konflikti?
3. Kas ELTL artikleid 101 ja 102 tuleb tõlgendada nii, et need keelavad FIFA-l, UEFA-l, nende liikmetest keskliitudel või rahvusliigadel Superliigas osalevaid klubisid ja/või nende mängijaid karistustega ähvardada, kuna sellisel ähvardamisel võib olla heidutav mõju? Kas võistlustelt väljajätmises või esindusvõistkondade mängudes osalemise keelus seisnevad karistused, mis võidakse määrata, tuginemata objektiivsetele, läbipaistvatele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumidele, on vastuolus ELTL artiklitega 101 ja 102?
4. Kas ELTL artikleid 101 ja 102 tuleb tõlgendada nii, et FIFA põhikirja artiklid 67 ja 68 on nendega vastuolus, sest nendes FIFA põhikirja artiklites on määratletud UEFA ja rahvuslikud alaliidud, mis on FIFA liikmed, kui „nende pädevusalasse kuuluvatest võistlustest [...] tulenevate kõikide õiguste algsed omajad“, jättes alternatiivsetel võistlustel osalevad klubid ja selliste võistluste mis tahes korraldajad nende õiguste algsest omandist ilma ja võttes endale nende turustamise ainupädevuse?
5. Kas juhul, kui FIFA ja UEFA kui organisatsioonid, kes on ise endale võtnud Euroopas jalgpallklubide rahvusvaheliste võistluste korraldamise ja lubamise ainupädevuse, keelavad oma põhikirjade nimetatud sätete alusel Superliiga väljaarendamise või seisavad sellele vastu, tuleb ELTL artiklit 101 tõlgendada nii, et need konkurentsipiirangud võivad kuuluda selles õigusnormis sätestatud erandi alla, kuigi need piiravad oluliselt tootmist, takistavad FIFA ja UEFA pakutavatele toodetele alternatiivsete toodete ilmumist turule ja piiravad uuendusi, takistades võistluste muid formaate ja vorme, kõrvaldades võimaliku konkurentsi turult ja piirates tarbija valikut? Kas sellised piirangud rajanevad objektiivsel põhjendusel, mis võimaldab järeldada, et ELTL artikli 102 tähenduses ei ole turgu valitsevat seisundit kuritarvitatud?
6. Kas ELTL artiklit 45, 49, 56 või 63 tuleb tõlgendada nii, et niisugune säte, nagu see, mis sisaldub FIFA ja UEFA põhikirjades (eelkõige FIFA põhikirja artiklites 22 ja 71–73, UEFA põhikirja artiklites 49 ja 51 ning mis tahes samasisulises artiklis liikmesühingute ja rahvusliigade põhikirjades) ja mis nõuab, et liikmesriigi ettevõtjal on niisuguse üleeuroopalise klubide võistluse nagu Superliiga korraldamiseks vaja nende üksuste eelnevat luba, kujutab endast piirangut, mis on vastuolus mõnega nendes [ELTL] artiklites tunnustatud [liikumis]vabadustest?“

III. Menetlus Euroopa Kohtus

- 48 Juzgado de lo Mercantil de Madrid (Madridi kaubanduskohus) palus oma eelotsusetaotluses Euroopa Kohtul kohaldada käesoleva kohtuasja suhtes Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 105 ette nähtud kiirendatud menetlust. Oma taotluse põhjendamiseks märkis ta esiteks, et põhikohtuasi ja Euroopa Kohtule esitatud küsimused on majanduslikust ja sotsiaalsest seisukohast olulised ja tundlikud, kuna vaidlus ja küsimused puudutavad jalgpallivõistluste korraldamist liidu

territooriumil ning nende võistlustega seotud erinevate õiguste kasutamist. Teiseks tõi ta esile, et need küsimused on esitatud riigisisises kohtumenetluses, milles on juba võetud hagi tagamise meetmed ja mis on teatud kiireloomulisusega, võttes arvesse kahju, mille olemasolule viitasid ESLC asutanud profijalgpalliklubid, ning laiemalt praktilisi ja rahalisi tagajärgi, mille COVID-19 pandeemia tõi kaasa jalgpallisektorile, sh liidu territooriumil.

- 49 Euroopa Kohtu president jättis 1. juuli 2021. aasta otsusega selle taotluse rahuldamata põhjendusel, et taotluse põhjendamiseks esitatud asjaolud ei anna iseenesest alust käesoleva kohtuasja lahendamiseks kiirendatud menetluses.
- 50 See menetlus on nimelt menetluslik vahend, mille eesmärk on reageerida erakordselt kiireloomulisele olukorrale, mille olemasolu tuleb tuvastada selle kohtuasja erandlike asjaolude põhjal, millega seoses kiirendatud menetluse taotlus on esitatud (Euroopa Kohtu presidendi 20. detsembri 2017. aasta määrus M. A. jt, C-661/17, EU:C:2017:1024, punkt 17, ning 25. veebruari 2021. aasta määrus Sea Watch, C-14/21 ja C-15/21, EU:C:2021:149, punkt 22).
- 51 Asjaolu, et kohtuvaidlus ja sellega seoses Euroopa Kohtule liidu õiguse teatud valdkonnas esitatud küsimused on majanduslikust ja sotsiaalsest seisukohast olulised ja tundlikud, ei tõenda erakorralise kiireloomulise olukorra olemasolu ega seega vajadust kasutada kiirendatud menetlust (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi 27. veebruari 2019. aasta määrus M. V. jt, C-760/18, EU:C:2019:170, punkt 18, ning 25. veebruari 2021. aasta määrus Sea Watch, C-14/21 ja C-15/21, EU:C:2021:149, punkt 24).
- 52 Lisaks ei anna asjaolu, et vaidlus on kiireloomuline ja et pädev riigisisene kohus peab tegema kõik endast oleneva, et tagada selle kiire lahendamine, iseenesest alust selleks, et Euroopa Kohus kohaldab vastava eelotsuseasja suhtes seda menetlust, arvestades menetluse eset ja rakendamise tingimusi (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi 25. veebruari 2021. aasta määrus Sea Watch, C-14/21 ja C-15/21, EU:C:2021:149, punktid 26–29). Nimelt on esmajoones asja arutava riigisisese kohtu – kellel on parimad eeldused hinnata, mis on poolte jaoks konkreetselt kaalul, ja kes peab vajalikuks esitada Euroopa Kohtule küsimused – ülesanne võtta Euroopa Kohtu otsuse tegemiseni kõik sobivad esialgse õiguskaitsme meetmed, et tagada selle otsuse täielik toime, mille ta ise peab tegema (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi 25. veebruari 2021. aasta määrus Sea Watch, C-14/21 ja C-15/21, EU:C:2021:149, punkt 33), nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus käesoleval juhul ka tegi.

IV. Vastuvõetavus

- 53 Põhikohtuasja kostjad, üks kahest neid toetavast põhikohtuasjas menetlusse astujast, Iirimaa ning Prantsuse ja Slovakkia valitsus seadsid kahtluse alla terve eelotsusetaotluse vastuvõetavuse.
- 54 Argumendid, mis nad selle kohta esitavad, jagunevad sisuliselt kolme rühma. Esimesena hõlmavad need menetluslikku laadi argumente, mille kohaselt esitati eelotsusetaotlus esiteks pärast seda, kui olid võetud hagi tagamise meetmed ilma võistleva menetluseta, st ilma et põhikohtuasja pooli oleks enne ära kuulatud, nagu on ometi nõutud kohaldatavates riigisisestes õigusnormides, ning teiseks ilma, et eelotsusetaotluse esitanud kohus oleks teinud otsust põhikohtuasja kostjate taotluse kohta loobuda oma pädevusest Šveitsi kohtute kasuks. Teisena on esitatud vormilisi argumente, mille kohaselt ei vasta eelotsusetaotluse sisu kodukorra artikli 94 punktis a sätestatud nõuetele, kuna selles ei ole piisavalt täpselt ja üksikasjalikult esitatud õiguslikku ja faktilist raamistikku, milles eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtule küsimusi esitab. Selline

olukord on eriti problemaatiline keerukas kohtuasjas, mis puudutab peamiselt liidu konkurentsiniormide tõlgendamist ja kohaldamist. Lisaks takistab see huvitatud isikutel lahendatavates küsimustes tõhusalt seisukohta võtta. Kolmandana on esitatud sisulisi argumente eelotsusetaotluse hüpoteetiliseuse kohta, kuna väidetavalt puudub tegelik vaidlus, mille menetlemine võiks muuta vajalikuks Euroopa Kohtu mis tahes tõlgendusotsuse. Selline olukord tuleneb eelkõige asjaolust, et FIFA-le ja UEFA-le ei ole veel esitatud ühtegi nõuetekohast taotlust saada luba Superliiga projektile, ning asjaolust, et see projekt oli veel ebaselge ja algstaadiumis nii kuupäeval, mil sellest teatati, kui ka ajal, mil esitati põhikohtuasja aluseks olev hagi.

- 55 Lisaks on Prantsuse, Ungari ja Rumeenia valitsus seadnud kahtluse alla eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolmanda kuni kuuenda küsimuse vastuvõetavuse põhjustel, mis on sisuliselt analoogsed nendega, millele tugineti eelotsusetaotluse kui terviku vastuvõetavuse kahtluse alla seadmiseks, st kuna küsimused on ebapiisavalt põhjendatud või hüpoteetilised. Selles kontekstis esile toodud peamised asjaolud on eelotsusetaotluses tegeliku või piisavalt selge faktilise või õigusliku suhte puudumine ühelt poolt põhikohtuasja ja teiselt poolt rahvusvaheliste jalgpallivõistlustega seotud erinevate õiguste omandamist ja kasutamist käsitlevate FIFA reeglite (neljas küsimus) ning liikumisvabadusi käsitlevate EL toimimise lepingu sätete vahel (kuues küsimus).

A. Eelotsusetaotluse esitamise menetluslikud tingimused

- 56 Eelotsusemenetluses ei ole Euroopa Kohtu ja riigisiseste kohtute vahelist ülesannete jaotust arvestades Euroopa Kohtu ülesanne kontrollida, kas eelotsusetaotluse esitamise otsus on tehtud kooskõlas kohtukorraldust ja -menetlust reguleerivate riigisiseste õigusnormidega. Lisaks peab Euroopa Kohus lähtuma sellest otsusest, kui seda ei ole riigisiseses õiguses sätestatud võimaliku edasikaebemenetluse käigus tühistatud (14. jaanuari 1982. aasta kohtuotsus Reina, 65/81, EU:C:1982:6, punkt 7, ja 29. märtsi 2022. aasta kohtuotsus Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, punkt 70).
- 57 Käesoleval juhul ei ole seega Euroopa Kohtu ülesanne tuvastada, milliste menetlusreeglite alusel tuleb riigisisese õiguse kohaselt teha selline otsus nagu eelotsusetaotlus juhul, kui – nagu käesolevas asjas – hagi tagamise meetmed on varem võetud ilma võistleva menetluseta, ega kontrollida, kas see otsus on tehtud nende normide kohaselt.
- 58 Lisaks, võttes arvesse mõne põhikohtuasja kostja esitatud argumente, tuleb märkida, et liikmesriigi kohtul on lubatud esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus nii kiireloomulises menetluses, nagu hagi tagamise või muude ajutiste meetmete kohaldamise menetluses (vt selle kohta 24. mai 1977. aasta kohtuotsus Hoffmann-La Roche, 107/76, EU:C:1977:89, punktid 1 ja 4, ning 13. aprilli 2000. aasta kohtuotsus Lehtonen ja Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, punkt 20), kui ka menetluses, mis ei ole võistlev (vt selle kohta 14. detsembri 1971. aasta kohtuotsus Politi, 43/71, EU:C:1971:122, punktid 4 ja 5, ning 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster, C-66/20, EU:C:2021:670, punkt 37), tingimusel et kõik ELTL artiklis 267 sätestatud tingimused on täidetud ja taotlus vastab kõigile vormi- ja sisunõuetele (vt selle kohta 18. juuni 1998. aasta kohtuotsus Corsica Ferries France, C-266/96, EU:C:1998:306, punktid 23 ja 24).

B. Eelotsusetaotluse sisu

- 59 ELTL artiklis 267 ette nähtud eelotsusemenetlus on Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute koostöö vahend, mille abil annab Euroopa Kohus liikmesriikide kohtutele liidu õiguse tõlgendusi, mida need kohtud vajavad nende menetluses olevate vaidluste lahendamiseks. Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale – mida nüüdseks kajastavad kodukorra artikli 94 punktid a ja b – peab liikmesriigi kohus selleks, et jõutaks talle tarviliku liidu õiguse tõlgenduseni, määratlema tema esitatud küsimuste faktilise ja õigusliku raamistiku või vähemalt selgitama faktilisi andmeid, millel need küsimused põhinevad. Lisaks on tingimata vajalik, nagu on sätestatud kodukorra artikli 94 punktis c, et eelotsusetaotlus sisaldaks selgitust, millistel põhjustel eelotsusetaotluse esitanud kohus tõstatas teatavate liidu õigusnormide tõlgendamise või kehtivuse küsimuse ning millist seost ta nende õigusnormide ja põhikohtuasjas kohaldatavate riigisiseste õigusnormide vahel näeb. Need nõuded kehtivad eriti valdkondades, mida iseloomustavad keerulised faktilised ja õiguslikud olukorrad, nagu konkurentsivaldkond (vt selle kohta 27. novembri 2012. aasta kohtuotsus Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, punkt 83, ja 29. juuni 2023. aasta kohtuotsus Super Bock Bebidas, C-211/22, EU:C:2023:529, punktid 23 ja 24).
- 60 Pealegi ei pea eelotsusetaotluses esitatud informatsioon mitte ainult võimaldama Euroopa Kohtul anda tarvilikke vastuseid, vaid see peab andma ka liikmesriikide valitsustele ja teistele huvitatud pooltele võimaluse esitada Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 23 alusel oma seisukohad (vt selle kohta 1. aprilli 1982. aasta kohtuotsus Holdijk jt, 141/81–143/81, EU:C:1982:122, punkt 7, ning 11. aprilli 2000. aasta kohtuotsus Deliège, C-51/96 ja C-191/97, EU:C:2000:199, punkt 31).
- 61 Praegusel juhul vastab eelotsusetaotlus käesoleva kohtuotsuse kahes eelmises punktis meenutatud nõuetele. Nimelt on eelotsusetaotluses üksikasjalikult ära toodud Euroopa Kohtule esitatud küsimuste faktiline ja õiguslik raamistik. Seejärel on eelotsusetaotluses üksikasjalikult kirjeldatud faktilisi ja õiguslikke põhjuseid, mille tõttu eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis, et need küsimused on vaja esitada, ning seost, mis tema hinnangul ühendab ELTL artikleid 45, 49, 56, 63, 101 ja 102 põhikohtuasjaga, võttes arvesse Euroopa Kohtu ja Üldkohtu praktikat. Lõpuks toob eelotsusetaotluse esitanud kohus selles selgelt ja täpselt välja asjaolud, millele ta ise tugines teatud faktiliste ja õiguslike hinnangute andmisel.
- 62 Täpsemalt võimaldavad eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangud, mis puudutavad ühelt poolt põhikohtuasjas kõne all olevat turgu, mis on määratletud kui liidu territooriumil klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamise ja turustamise ning nende võistlustega seotud erinevate õiguste kasutamise turg, ning teiselt poolt FIFA ja UEFA turgu valitsevat seisundit sellel turul, mõista, kas selliselt määratletud raamistikus esineb tegelik seos põhikohtuasja ja Euroopa Kohtule esitatud neljanda küsimuse vahel, millega see kohus soovib teada, kuidas tõlgendada ELTL artiklit 102 seoses selle artikli võimaliku kohaldamisega FIFA reeglite suhtes, mis käsitlevad kõnealuste õiguste omandamist ja kasutamist.
- 63 Lisaks ilmneb Euroopa Kohtule esitatud kirjalike seisukohtade sisust, et nende esitajatel ei olnud mingeid raskusi eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuste faktilise ja õigusliku raamistiku mõistmisel, nende aluseks olevate faktiliste asjaolude tähenduse ja ulatuse mõistmisel, nende põhjuste väljaselgitamisel, miks eelotsusetaotluse esitanud kohus pidas vajalikuks need esitada, ning lõpuks selles küsimuses täieliku ja tarviliku seisukoha võtmisel.

C. Vaidluse tegelikkus ja Euroopa Kohtule esitatud küsimuste asjakohasus

- 64 Üksnes põhikohtuasja menetleval ja selle lahendamise eest vastutaval liikmesriigi kohtul tuleb kohtuasja konkreetseid asjaolusid arvesse võttes hinnata nii eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks kui ka Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Sellest tulenevalt eeldatakse liikmesriigi kohtute esitatud küsimuste asjakohasust ja seega võib Euroopa Kohus jätta nendele küsimusele vastamata vaid siis, kui on ilmne, et taotletav tõlgendus ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline, või ka juhul, kui Euroopa Kohtule ei ole teada faktilised ja õiguslikud asjaolud, mis on vajalikud küsimustele tarviliku vastuse andmiseks (vt selle kohta 16. detsembri 1981. aasta kohtuotsus Foglia, 244/80, EU:C:1981:302, punktid 15 ja 18, ning 7. veebruari 2023. aasta kohtuotsus Confédération paysanne jt (*in vitro* juhuslik mutageenes), C-688/21, EU:C:2023:75, punktid 32 ja 33).
- 65 Käesoleval juhul tuleb lisaks käesoleva kohtuotsuse punktis 61 esitatud hinnangutele tõdeda, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitused, mis on kokku võetud selle kohtuotsuse punktides 28–32, annavad tunnistust vaidluse tegelikkusest põhikohtuasjas. Lisaks ilmneb nendest samadest selgitustest, nagu ka nendest, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktides 33–46, et asjaolul, et eelotsusetaotluse esitanud kohus palub sellega seoses Euroopa Kohtul tõlgendada ELTL artikleid 45 ja 101, ei puudu ilmselgelt seos vaidluse tegelikkuse ja esemega põhikohtuasjas.
- 66 Täpsemalt, kuigi vastab tõele, et põhikohtuasja poolte vahel on vaidlus küsimuses, kas see kohus võib paralleelselt liidu konkurentsivastaste EL toimimise lepingu sätetega kohaldada liikumisvabadusi käsitlevaid artikleid, võttes arvesse nende nõuete sõnastust, mis põhikohtuasja hageja talle esitas, näib siiski, nagu Hispaania valitsus kohtuistungil meenutas, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on selles staadiumis pidanud ennast pädevaks seda tegema, kuna selle seisukoha põhjendatuse kontrollimine ei kuulu Euroopa Kohtu pädevusse.
- 67 Seega on eelotsusetaotlus tervikuna vastuvõetav.

V. Eelotsuse küsimuste analüüs

- 68 Oma esimese viie küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul tõlgendada ELTL artikleid 101 ja 102, mis käsitlevad konkurentsivastaste kokkulepete ja turgu valitseva seisundi kuritarvitamise keeldu, et otsustada, kas nende kahe artikliga on kooskõlas FIFA ja UEFA vastu võetud reeglite kogum.
- 69 Kuuenda küsimusega palub see kohus Euroopa Kohtul tõlgendada ELTL artikleid 45, 49, 56 ja 63, mis käsitlevad liidu õigusega tagatud liikumisvabadusi, et teha paralleelselt otsus samade reeglite kooskõla kohta nende nelja artikliga.
- 70 Vaidlus, mille raames need küsimused Euroopa Kohtule esitati, sai alguse sellise ettevõtja hagist, kes sisuliselt kaebab, et võttes arvesse FIFA ja UEFA kehtestatud reeglite olemust, sisu, eesmärgi, konkreetset konteksti, millesse need asetuvad, ning nende võimalikku rakendamist, takistavad, piiravad või moonutavad need konkurentsi liidu territooriumil klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamise ja turustamise ning nende võistlustega seotud erinevate õiguste kasutamise turul. Täpsemalt väidab see ettevõtja, et pärast seda, kui käivitati uus rahvusvahelise jalgpallivõistluse projekt, mille ta kavatses ellu viia, rikkusid FIFA ja UEFA ELTL artikleid 101 ja 102, kui nad

teatasid, et nad kavatsevad neid reegleid rakendada, ja rõhutasid konkreetseid tagajärgi, mida selline rakendamine võib kaasa tuua asjaomasele võistlusele ning osalevatele klubidele ja mängijatele.

- 71 Võttes arvesse nii Euroopa Kohtule esitatud küsimuste sisu kui ka selle vaidluse laadi, mille raames need küsimused tõstatati, tuleb enne nende küsimuste analüüsimist esitada kolme liiki sissejuhatavaid märkusi.

A. Sissejuhatavad märkused

1. Põhikohtuasja ese

- 72 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused puudutavad eranditult tervet rida reegleid, millega FIFA ja UEFA kavatsevad reguleerida esiteks teatavatele rahvusvahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ning profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist neis ning teiseks nende võistlustega seotud erinevate õiguste kasutamist.
- 73 Selles osas tuleneb kõigepealt nende küsimuste sõnastusest, et asjaomased reeglid sisalduvad FIFA põhikirja artiklites 22, 67, 68 ja 71–73 ning UEFA põhikirja artiklites 49–51. Siiski, nagu nähtub eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitustest, on need reeglid põhikohtuasjas kõne all üksnes niivõrd, kui need on kohaldatavad rahvusvahelistele võistlustele, millesse klubid „on kaasatud“ või milles nad „osalevad“ vastavalt FIFA põhikirja artikli 71 lõikes 1 ja UEFA põhikirja artikli 49 lõikes 1 kasutatud terminoloogiale. Need võistlused, mida FIFA põhikirja artikli 22 lõike 3 punktis c on nimetatud ka „klubidevahelisteks võistlusteks“, kuuluvad rahvusvaheliste jalgpallivõistluste laiemasse kategooriasse, mida nimetatakse „teiseks kategooriaks“, mida on mainitud FIFA rahvusvaheliste mängude reeglistiku artiklites 8 ja 11 ning mis kuuluvad eelneva loa mehhanismi alla, millele need artiklid viitavad.
- 74 Järelikult ei ole põhikohtuasjas ega seega käesolevas kohtuasjas kõne all FIFA ja UEFA vastu võetud reeglid, mis puudutavad esiteks eelneva loa andmist muudele rahvusvahelistele jalgpallivõistlustele, nagu need, kus osalevad ainult FIFA ja UEFA liikmeteks olevate rahvuslike jalgpalliliitude esindusvõistkonnad, teiseks võistkondade või mängijate osalemist nendel võistlustel ning kolmandaks nende võistlustega seotud erinevate õiguste kasutamist.
- 75 Seda enam ei ole käesoleval juhul kõne all ei reeglid, mille FIFA ja UEFA on võinud vastu võtta muude tegevuste kohta, ega FIFA ja UEFA põhikirja sätted, mis käsitlevad nende kahe ühingu toimimist, korraldust, eesmärke või olemasolu ennast, kusjuures selles osas on Euroopa Kohus juba märkinud, et kuigi sellistel ühingutel on õiguslik autonoomia, mis võimaldab neil võtta vastu reegleid, mis käsitlevad muu hulgas võistluste korraldamist nende spordialal, võistluste tõrgeteta toimumist ja sportlaste osalemist võistlustel (vt selle kohta 11. aprilli 2000. aasta kohtuotsus *Deliège*, C-51/96 ja C-191/97, EU:C:2000:199, punktid 67 ja 68, ning 13. juuni 2019. aasta kohtuotsus *TopFit ja Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, punkt 60), ei või nad seda tehes piirata liidu õigusega isikutele antud õiguste ja vabaduste teostamist (vt selle kohta 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, punktid 81 ja 83, ning 13. juuni 2019. aasta kohtuotsus *TopFit ja Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, punkt 52).
- 76 Samas ei ole eelmises punktis esitatud järeldusega kuidagi vastuolus see, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus võtab selliseid sätteid nagu FIFA ja UEFA korraldust või toimimist käsitlevad sätted arvesse analüüsis, mille ta peab põhikohtuasja lahendamiseks läbi viima, kui see

arvessevõtmine on põhjendatud, et kohaldada EL toimimise lepingu artikleid, mille kohta see kohus on Euroopa Kohtule küsimusi esitanud, lähtuvalt käesolevas kohtuotsuses esitatud tõlgendusest.

- 77 Järgmiseks tuleb tõdeda, et kuigi põhikohtuasi sai alguse hagist, mille esitas äriühing, kes teatas uue rahvusvahelise jalgpallivõistluse Superliiga projekti käivitamisest, ja kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolmas küsimus puudutab spetsiifiliselt konkreetset tegevust, millega FIFA ja UEFA reageerisid projekti käivitamisele, puudutavad selle kohtu viis ülejäänud küsimust omakorda FIFA ja UEFA reegleid, millel see tegevus põhineb (st reegleid, mis käsitlevad sedalaadi võistlustele eelneva loa andmist ja profijalgpalliklubide või mängijate osalemist nendes), ning muid reegleid, mis on nimetatud kohtu sõnul seotud asjaomase turuga, nagu ta on selle määratlenud (st reegleid, mis puudutavad nende võistlustega seotud erinevate õiguste omandamist ja kasutamist).
- 78 Nende küsimuste eesmärk nende kogumis on seega võimaldada eelotsusetaotluse esitanud kohtul kindlaks teha, kas need erinevad reeglid – kuivõrd neid võidakse rakendada kõigi uute liidu territooriumil korraldatavate või kavandatavate klubidevaheliste jalgpallivõistluste suhtes, nagu see, mille välja kuulutatud käivitamine on põhikohtuasja aluseks – kujutavad endast nende laadi, sisu, eesmärke ja konkreetset konteksti arvestades ELTL artiklite 45, 49, 56, 63, 101 ja 102 rikkumist.
- 79 Neil asjaoludel võtab Euroopa Kohus kõigile talle esitatud küsimustele vastates arvesse kõiki põhikohtuasjas käsitletavate FIFA ja UEFA reeglite asjakohaseid tunnuseid, nagu neid reegleid on eelotsusetaotluses tsiteeritud ja nagu kõik põhikohtuasja pooled on nendele viidanud.
- 80 Lõpuks tuleb tõdeda, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei palu seevastu Euroopa Kohtul tõlgendada ELTL artikleid 45, 49, 56, 63, 101 ja 102, et otsustada ühel või teisel viisil Superliiga projekti enda kooskõla üle nende erinevate EL toimimise lepingu artiklitega.
- 81 Pealegi ei ole selle projekti tunnused eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimesele, teisele ja neljandale kuni kuuendale küsimusele vastamisel eriti olulised, arvestades nende küsimuste eset. Lisaks, kuna põhikohtuasja pooled vaidlevad nende tunnuste üle tugevalt, piirdub Euroopa Kohus selles osas vajaduse korral täpsustamisega, mil määral võivad need tunnused olla asjakohased, kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu läbiviidava kontrolli tulemusel ei ilmne vastupidist.

2. Liidu õiguse kohaldatavus spordile ja spordiühingute tegevusele

- 82 Euroopa Kohtule esitatud küsimused käsitlevad ELTL artiklite 45, 49, 56, 63, 101 ja 102 tõlgendamist seoses vaidlusega reeglite üle, mille on vastu võtnud kaks üksust, kellest üks on oma põhikirja kohaselt ülemaailmsel ja teine Euroopa tasandil jalgpalli korraldamise ja kontrolli eest vastutav eraõiguslik ühing, ning mis puudutavad rahvusvahelistele klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ja nende võistlustega seotud erinevate õiguste kasutamist.
- 83 Sellega seoses väärrib meeldetuletamist, et niivõrd, kuivõrd spordiga tegelemine kujutab endast majandustegevust, kuulub see majandustegevuse suhtes kohaldatavate liidu õigusnormide kohaldamisalasse (vt selle kohta 12. detsembri 1974. aasta kohtuotsus Walrave ja Koch, 36/74, EU:C:1974:140, punkt 4, ning 16. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, punkt 27).

- 84 Üksnes teatud spetsiifilisi reegleid, mis esiteks on vastu võetud ainult mittemajanduslikel põhjustel ja mis teiseks puudutavad vaid sporti kui sellist huvitavaid küsimusi, tuleb pidada majandustegevusest väljaspool olevaks. Nii on see konkreetselt reeglitega, mis puudutavad välismaiste mängijate väljajätmist riigi rahvuskoondiste vahelistel võistlustel osalevate võistkondade koosseisust või nende klassifitseerimiskriteeriumide kindlaksmääramist, mida kasutatakse võistlustel individuaalselt osalevate sportlaste valimiseks (vt selle kohta 12. detsembri 1974. aasta kohtuotsus *Walrave ja Koch*, 36/74, EU:C:1974:140, punkt 8; 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, punktid 76 ja 127, ning 11. aprilli 2000. aasta kohtuotsus *Delière*, C-51/96 ja C-191/97, EU:C:2000:199, punktid 43, 44, 63, 64 ja 69).
- 85 Kui need spetsiifilised reeglid välja arvata, siis reeglid, mille spordiühingud võtavad vastu elukutselistele või poolprofessionaalsetele mängijatele palgatöö või teenuste osutamise reguleerimiseks, ning laiemalt reeglid, mis ei reguleeri küll formaalselt seda tööd või teenuste osutamist, kuid mõjutavad seda otseselt, võivad kuuluda ELTL artiklite 45 ja 56 kohaldamisalasse (vt selle kohta 12. detsembri 1974. aasta kohtuotsus *Walrave ja Koch*, 36/74, EU:C:1974:140, punktid 5, 17–19 ja 25; 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, punktid 75, 82–84 ja 87; 12. aprilli 2005. aasta kohtuotsus *Simutenkov*, C-265/03, EU:C:2005:213, punkt 32, ja 16. märtsi 2010. aasta kohtuotsus *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, punktid 28 ja 30).
- 86 Samamoodi võivad selliste ühingute vastu võetud reeglid kuuluda ELTL artikli 49 kohaldamisalasse (vt selle kohta 18. juuli 2006. aasta kohtuotsus *Meca-Medina ja Majcen vs. komisjon*, C-519/04 P, EU:C:2006:492, punkt 28) või isegi ELTL artikli 63 kohaldamisalasse.
- 87 Lõpuks kuuluvad need reeglid ja üldisemalt need vastu võtnud ühingute tegevus konkurentsioigust käsitlevate EL toimimise lepingu sätete kohaldamisalasse, kui nende sätete kohaldamise tingimused on täidetud (vt selle kohta 18. juuli 2006. aasta kohtuotsus *Meca-Medina ja Majcen vs. komisjon*, C-519/04 P, EU:C:2006:492, punktid 30–33), mis tähendab, et need ühingud võib kvalifitseerida „ettevõtjateks“ ELTL artiklite 101 ja 102 tähenduses või et asjaomased reeglid võib kvalifitseerida „ettevõtjate ühenduste otsusteks“ ELTL artikli 101 tähenduses.
- 88 Üldisemalt, kuna sellised reeglid kuuluvad seega EL toimimise lepingu kõnealuste sätete kohaldamisalasse, tuleb juhul, kui nendega on kehtestatud eraõiguslikele isikutele kohaldatavaid sätteid, nende väljatöötamisel ja rakendamisel järgida liidu õiguse üldpõhimõtteid, eelkõige diskrimineerimiskeelu ja proportsionaalsuse põhimõtet (vt selle kohta 13. juuni 2019. aasta kohtuotsus *TopFit ja Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, punktid 60, 65 ja 66 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 89 Põhikohtuasjas kõne all olevad reeglid, olgu need siis kehtestanud FIFA või UEFA, ei kuulu nende hulka, mille suhtes võiks kohaldada käesoleva kohtuotsuse punktis 84 nimetatud erandit, mille kohta Euroopa Kohus on korduvalt meelde tuletanud, et see erand peab piirduma üksnes selle konkreetse eesmärgiga ning sellele ei saa tugineda selleks, et jätta liidu majandusõigust käsitlevate EL toimimise lepingu sätete kohaldamisalast välja kogu sporditegevus (vt selle kohta 14. juuli 1976. aasta kohtuotsus *Donà*, 13/76, EU:C:1976:115, punktid 14 ja 15, ning 18. juuli 2006. aasta kohtuotsus *Meca-Medina ja Majcen vs. komisjon*, C-519/04 P, EU:C:2006:492, punkt 26).
- 90 Vastupidi, esiteks kuuluvad reeglid, mis käsitlevad spordivõistlustele – mille korraldamine ja turustamine kujutavad endast majandustegevust ettevõtjate jaoks, kes sellega tegelevad või kavatsesvad tegeleda, nagu Euroopa Kohus on juba märkinud – eelneva loa andmise pädevuse

teostamist spordiühingu poolt sellistena konkurentsioigust käsitlevate EL toimimise lepingu sätete kohaldamisalasse (vt selle kohta 1. juuli 2008. aasta kohtuotsus MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, punkt 28). Samal põhjusel kuuluvad need ka liikumisvabadust käsitlevate EL toimimise lepingu sätete kohaldamisalasse.

- 91 Teiseks kuuluvad nende sätete kohaldamisalasse ka reeglid, mille FIFA ja UEFA on vastu võtnud selleks, et reguleerida profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist rahvusvahelistel klubidevahelistel jalgpallivõistlustel. Kuigi need reeglid ei reguleeri formaalselt ei mängijate töötingimusi ega teenuste osutamise tingimusi ega laiemalt profijalgpalliklubide poolt oma majandustegevusega tegelemise tingimusi, tuleb neid reegleid pidada sellisteks, millel on otsene mõju olenevalt olukorrast sellele tööle, teenuste osutamisele või majandustegevusega tegelemisele, kuna need mõjutavad tingimata mängijate ja klubide võimalust osaleda kõnealustel võistlustel.
- 92 Kolmandaks on nende reeglite eesmärk, mille FIFA on vastu võtnud rahvusvaheliste jalgpallivõistlustega seotud erinevate õiguste kasutamise reguleerimiseks, just reguleerida tingimusi, mille korral võivad neid õigusi omavad ettevõtjad neid kasutada või delegeerida nende kasutamise kolmandast isikust ettevõtjatele, ning selline tegevus on majanduslikku laadi. Lisaks mõjutavad need otseselt tingimusi, mille korral need kolmandast isikust ettevõtjad või muud ettevõtjad võivad loota neid õigusi kasutada või loota, et need mis tahes vormis neile üle antakse või loovutatakse, et asuda tegelema vahendustegevusega (nagu kõnealuste õiguste edasimüük teleringhäälinguorganisatsioonidele ja teistele meediateenuste osutajatele) või lõpptegevusega (nagu teatavate mängude levitamine või taasedastamine televisioonis või interneti kaudu), mis on samuti majanduslikku laadi.
- 93 Need erinevad majandustegevused, mis seisnevad spordivõistluste korraldamises, spordiürituse turustamises, selle levitamises ja reklaami paigutamises, pealegi täiendavad üksteist või on isegi üksteisega läbipõimunud, nagu Euroopa Kohus on juba märkinud (vt selle kohta 11. aprilli 2000. aasta kohtuotsus Deliège, C-51/96 ja C-191/97, EU:C:2000:199, punktid 56 ja 57, ning 1. juuli 2008. aasta kohtuotsus MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, punkt 33).
- 94 Järelikult kuuluvad kõik FIFA ja UEFA reeglid, mille kohta eelotsusetaotluse esitanud kohus on Euroopa Kohtule küsimusi esitanud, ELTL artiklite 45, 49, 56, 63, 101 ja 102 kohaldamisalasse.

3. ELTL artikkel 165

- 95 Kõik põhikohtuasja pooled ja suur hulk Euroopa Kohtu menetluses osalenud valitsusi väljendasid lahknevaid seisukohti tagajärgede suhtes, mis võivad olla ELTL artiklil 165 eelotsusetaotluse esitanud kohtu erinevatele küsimustele antavate vastuste raames.
- 96 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et ELTL artiklit 165 tuleb tõlgendada lähtuvalt ELTL artikli 6 punktist e, milles on ette nähtud, et liidul on pädevus võtta meetmeid liikmesriikide meetmete toetamiseks, koordineerimiseks või täiendamiseks hariduse, kutseõppe, noorsoo ja spordi valdkonnas. Nimelt konkretiseerib ELTL artikkel 165 seda sätet, täpsustades nii eesmärged, mis on seatud liidu tegevusele asjaomastes valdkondades, kui ka vahendeid, mida võib kasutada selleks, et nende eesmärkide saavutamisele kaasa aidata.
- 97 Mis puudutab liidu tegevusele spordi valdkonnas seatud eesmärged, siis on ELTL artikli 165 lõike 1 teises lõigus sätestatud, et liit panustab Euroopa spordiküsimuste edendamisse, võttes arvesse spordi eripära, vabatahtlikkusel põhinevaid struktuure ning selle sotsiaalset ja kasvatuslikku

funktsiooni, ning lõike 2 viimases taandes on sätestatud, et liidu tegevusega selles valdkonnas püütakse arendada Euroopa mõõdet spordis spordivõistluste aususe ning avatuse ja sporditöö eest vastutavate asutuste omavahelise koostöö edendamise ning sportlaste, iseäranis kõige nooremate sportlaste füüsilise ja vaimse puutumatus kaitsmise kaudu.

- 98 Vahendite kohta, mida võib kasutada nende eesmärkide saavutamisele kaasaaitamiseks, on ELTL artikli 165 lõikes 3 ette nähtud, et liit edendab spordi valdkonnas koostööd kolmandate riikidega ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega, ning lõikes 4 on sätestatud, et Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu võivad seadusandliku tavamenetluse kohaselt või nõukogu üksi võib komisjoni ettepaneku põhjal vastu võtta vastavalt kas stimuleerivaid meetmeid või soovitusi.
- 99 Teiseks, nagu tuleneb nii ELTL artikli 165 kui ka ELTL artikli 6 punkti e sõnastusest, soovisid aluslepingute koostajad anda liidule nende sätetega toetava pädevuse, mis ei võimalda liidul ellu viia mitte „poliitikat“, nagu on ette nähtud EL toimimise lepingu teistes sätetes, vaid „tegevust“ mitmes konkreetsetes valdkonnas, sealhulgas sport. Nimetatud sätted kujutavad endast seega õiguslikku alust, mis lubab liidul teostada seda toetavat pädevust neis ette nähtud tingimustel ja piirides, mille hulka kuulub ELTL artikli 165 lõike 4 esimese taande kohaselt riigi tasandil vastu võetud õigus- ja haldusnormide igasuguse ühtlustamise välistamine. Lisaks võimaldab toetav pädevus liidul võtta kooskõlas ELTL artikliga 6 vastu õigusakte üksnes liikmesriikide meetmete toetamiseks, koordineerimiseks või täiendamiseks.
- 100 Sellest tulenevalt ja nagu nähtub ka ELTL artikli 165 kontekstist, eelkõige selle paigutamisest EL toimimise lepingu kolmandasse ossa, mis on pühendatud „liidu sisepoliitikale ja -meetmetele“, mitte aga selle lepingu esimesse ossa, mis sisaldab põhimõttelisi sätteid, mille hulgas on II jaotises „[ü]ldkohaldatavad sätted“, mis käsitlevad eelkõige tööhõive kõrge taseme edendamist, piisava sotsiaalse kaitse tagamist, diskrimineerimise vastu võitlemist, keskkonnakaitset, aga ka tarbijakaitset, ei ole see artikkel üldkohaldatav valdkonnaülene säte.
- 101 Sellest järeldub, et kuigi liidu pädevad institutsioonid peavad arvesse võtma ELTL artiklis 165 loetletud erinevaid tegureid ja eesmärke, kui nad võtavad selle artikli alusel ja selles sätestatud tingimustel spordivaldkonnas vastu stimuleerivaid meetmeid või soovitusi, ei ole neid erinevaid elemente ja eesmärke ega stimuleerivaid meetmeid ja soovitusi vaja kohustuslikult integreerida ega arvesse võtta nende normide kohaldamisel, mille tõlgendamise kohta on eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtule küsimusi esitanud, olenemata sellest, kas need puudutavad isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumist (ELTL artiklid 45, 49, 56 ja 63) või konkurentsinoorme (ELTL artiklid 101 ja 102). Laiemalt ei saa ka ELTL artiklit 165 pidada erinormiks, mis jätkaks spordi tervikuna või osaliselt väljapoole liidu esmase õiguse teisi sätteid, mis võivad olla selle suhtes kohaldatavad, või mis kohustaks sporti selle kohaldamise käigus eriliselt kohtlema.
- 102 Kolmandaks, nagu Euroopa Kohus on korduvalt märkinud, on sporditegevusel siiski nii liidu kui ka selle kodanike jaoks märkimisväärne sotsiaalne ja hariduslik tähtsus, mis nüüd kajastub ELTL artiklis 165 (vt selle kohta 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, punkt 106, ning 13. juuni 2019. aasta kohtuotsus *TopFit ja Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, punktid 33 ja 34).
- 103 Lisaks on sellel tegevusel vaieldamatuid erisusi, mis puudutavad küll eriti harrastussporti, kuid võivad esineda ka spordi kui majandustegevuse puhul (vt selle kohta 13. aprilli 2000. aasta kohtuotsus *Lehtonen ja Castors Braine*, C-176/96, EU:C:2000:201, punkt 33).

- 104 Lõpuks võib selliseid erisusi ELTL artiklite 45 ja 101 kohaldamisel vajaduse korral arvesse võtta muude tegurite hulgas ja niivõrd, kui niivõrd need osutuvad asjakohasteks, kusjuures tuleb siiski märkida, et neid saab arvesse võtta üksnes neis artiklites ette nähtud tingimusi ja kohaldamiskriteeriume järgides. Sama hinnang kehtib ka ELTL artiklite 49, 56, 63 ja 102 kohta.
- 105 Täpsemalt, kui väidetakse, et spordiühingu vastu võetud reegel kujutab endast töötajate liikumisvabaduse takistust või konkurentsivastast kokkulepet, peab selle reegli määratlemine takistuse või konkurentsivastase kokkuleppena igal juhul põhinema selle reegli sisu konkreetset analüüsil tegelikus kontekstis, milles seda reeglit tuleb rakendada (vt selle kohta 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, punktid 98–103; 11. aprilli 2000. aasta kohtuotsus *Deliège*, C-51/96 ja C-191/97, EU:C:2000:199, punktid 61–64, ning 13. aprilli 2000. aasta kohtuotsus *Lehtonen ja Castors Braine*, C-176/96, EU:C:2000:201, punktid 48–50). Selline analüüs võib tähendada, et arvesse tuleb võtta näiteks asjaomase spordiala laadi, korraldust või toimimist ning konkreetsemalt seda, kui suur osakaal on selles elukutselistel sportlastel, viisi, kuidas spordis osaletakse ja kuidas selle erinevad osalejad omavahel suhestuvad, ning rolli, mis on selle eest kõikidel tasanditel vastutavatel struktuuridel või organisatsioonidel, millega liit vastavalt ELTL artikli 165 lõikele 3 koostööd edendab.
- 106 Lisaks, kui töötajate liikumisvabaduse takistuse olemasolu on tuvastatud, on kõnealuse reegli vastu võtnud ühingul võimalus tõendada, et see on põhjendatud, vajalik ja proportsionaalne teatud eesmärkidega, mida võib pidada õiguspärasteks (vt selle kohta 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, punkt 104) ja mis omakorda sõltuvad asjaomase spordiala eripärast.
- 107 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusi konkurentsiniormide ja seejärel liikumisvabaduste kohta tuleb järgemööda analüüsida kõigist eespool toodud kaalutlustest lähtudes.

B. Esimene kuni viies küsimus, mis puudutavad konkurentsiniorme

- 108 Esimesed kaks küsimust puudutavad sisuliselt seda, kuidas tuleb niisuguseid reegleid nagu FIFA ja UEFA reeglid, mis käsitlevad rahvusvahelistele klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ning profijalgpalliklubide ja sportlaste osalemist nendel võistlustel, käsitleda esiteks ELTL artikli 102 ja teiseks ELTL artikli 101 lõike 1 seisukohast.
- 109 Kolmas küsimus puudutab seda, kuidas reeglite rakendamist, millest teatati ette käesoleva kohtuotsuse punktides 30 ja 31 viidatud avalduse ja teate kujul, tuleb samade artiklite seisukohast mõista.
- 110 Neljas küsimus puudutab omakorda seda, kuidas mõista nende artiklite seisukohast niisuguseid reegleid nagu need, mille FIFA on vastu võtnud nendest võistlustest kasu saamise õiguste kohta.
- 111 Viienda küsimusega, mis on esitatud juhuks, kui käesoleva kohtuotsuse eelmises kolmes punktis nimetatud reegleid tuleb pidada ELTL artikli 102 kohaldamisalasse kuuluvaks turgu valitseva seisundi kuritarvitamiseks või ELTL artikli 101 lõikega 1 keelatud konkurentsivastaseks kokkuleppeks, soovitakse võimaldada eelotsusetaotluse esitanud kohtul kindlaks teha, kas need reeglid võivad siiski olla lubatud ELTL artiklit 102 käsitlevast Euroopa Kohtu praktikast lähtudes või ELTL artikli 101 lõikes 3 ette nähtud tingimustel.

- 112 Arvestades nende erinevate küsimuste ulatust, väärrib kõigepealt esimesena meeldetuletamist, et ELTL artiklid 101 ja 102 on kohaldatavad kõigi majandustegevusega tegelevate üksuste suhtes, mis tuleb sellisena kvalifitseerida ettevõtjateks, sõltumata nende õiguslikust vormist ja rahastamisviisist (vt selle kohta 23. aprilli 1991. aasta kohtuotsus Höfner ja Elser, C-41/90, EU:C:1991:161, punkt 21; 11. detsembri 2007. aasta kohtuotsus ETI jt, C-280/06, EU:C:2007:775, punkt 38, ning 1. juuli 2008. aasta kohtuotsus MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, punktid 20 ja 21).
- 113 Järelikult on need artiklid kohaldatavad muu hulgas üksustele, mis on asutatud selliste ühingute vormis, mille eesmärk on nende põhikirja kohaselt teatava spordiala korraldamine ja kontrollimine, niivõrd, kuivõrd need üksused tegelevad selle spordialaga seotud majandustegevusega, pakkudes kaupu või teenuseid, ning kuivõrd nad tuleb seetõttu kvalifitseerida „ettevõtjateks“ (vt selle kohta 1. juuli 2008. aasta kohtuotsus MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, punktid 22, 23 ja 26).
- 114 Lisaks on ELTL artikkel 101 kohaldatav ka üksuste suhtes, kes ei ole küll tingimata ise ettevõtjad, kuid keda võib pidada „ettevõtjate ühendusteks“.
- 115 Võttes käesoleval juhul arvesse põhikohtuasja eset ja eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitusi, tuleb asuda seisukohale, et ELTL artiklid 101 ja 102 on FIFA ja UEFA suhtes kohaldatavad, kuna need kaks ühingut tegelevad kahekordse majandustegevusega, mis seisneb – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 34, 90 ja 92 – klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamises ja turustamises liidu territooriumil ning nende võistlustega seotud erinevate õiguste kasutamises, ning seetõttu tuleb nad kvalifitseerida „ettevõtjateks“. Lisaks on ELTL artikkel 101 nende suhtes kohaldatav, sest nende ühingute liikmed on rahvuslikud jalgpalliliidud, keda endid võib kvalifitseerida „ettevõtjateks“, kuna nad tegelevad majandustegevusega, mis on seotud riigi tasandil klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamise ja turustamisega ning nendega seotud õiguste kasutamise, või kelle endi liikmeteks on või kellega on liitunud üksused, keda saab samamoodi nagu jalgpalliklubisid kvalifitseerida ettevõtjateks.
- 116 Teisena, erinevalt ELTL artiklist 102, mis käsitleb üksnes selliste ettevõtjate ühepoolset tegevust, kellel on eraldi või olenevalt olukorrast kollektiivselt turgu valitsev seisund, on ELTL artikli 101 eesmärk hõlmata erinevaid tegevuse vorme, mille ühine tunnus on see, et need tulenevad mitme ettevõtja koostööst, nimelt „ettevõtjatevahelised kokkulepped“, „koosõlastatud tegevus“ ja „ettevõtjate ühenduste otsused“, võtmata arvesse nende seisundit turul (vt selle kohta 16. märtsi 2000. aasta kohtuotsus Compagnie maritime belge transports jt vs. komisjon, C-395/96 P ja C-396/96 P, EU:C:2000:132, punktid 34–36).
- 117 Käesolevas kohtuasjas eeldab ELTL artikli 102 kohaldamine niisuguse üksuse suhtes nagu FIFA või UEFA muude tingimuste hulgas seda, et tõendatakse, et sellel üksusel on konkreetsel turul valitsev seisund. Käesoleval juhul nähtub aga eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitustest, et see kohus leiab, et mõlemal üksusel on turgu valitsev seisund liidu territooriumil klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamise ja turustamise ning nende võistlustega seotud erinevate õiguste kasutamise turul. Seega tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele ELTL artikli 102 tõlgendamise kohta vastata just lähtudes sellest faktilisest ja õiguslikust eeldusest, mis pealegi on vaieldamatu, arvestades eelkõige asjaolu, et FIFA ja UEFA on ainsad ühingud, kes korraldavad ja turustavad selliseid võistlusi ülemaailmsel ja Euroopa tasandil, erinevalt teiste spordialade olukorrast.

- 118 Mis puudutab ELTL artikli 101 lõiget 1, siis selle kohaldamine niisuguste üksuste nagu FIFA või UEFA puhul eeldab, et tuleb tuvastada „kokkuleppe“, „kooskõlastatud tegevuse“ või „ettevõtjate ühenduse otsuse“ esinemine, mis võivad ise olla erinevat laadi ja võivad esineda erinevas vormis. Täpsemalt võib ühingu otsus, millega võetakse vastu või rakendatakse reeglistikku, millel on otsene mõju otseselt või kaudselt tema liikmeks olevate ettevõtjate majandustegevusega tegelemise tingimustele, kujutada endast sellist „ettevõtjate ühenduse otsust“ kõnealuse sätte tähenduses (vt selle kohta 19. veebruari 2002. aasta kohtuotsus Wouters jt, C-309/99, EU:C:2002:98, punkt 64, ning 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, punktid 42–45). Käesoleval juhul palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul ELTL artikli 101 lõiget 1 tõlgendada just seoses seda liiki otsustega, st nendega, mis FIFA ja UEFA puhul seisnevad selles, et nad on võtnud vastu reeglid, mis käsitlevad rahvusvahelistele klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist, profijalgpalliklubide ja mängijate nendel võistlustel osalemise kontrollimist ning karistusi, mis võidakse määrata eelneva loa ja osalemise reeglite rikkumise korral.
- 119 Kolmandana ja ühtlasi viimasena tuleb märkida, et kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused puudutavad korraga nii ELTL artiklit 101 kui ka ELTL artiklit 102, siis väärub meeldetuletamist, et sama tegevus võib kaasa tuua nii esimese kui ka teise artikli rikkumise, kuigi neil on erinevad eesmärgid ja erinev kohaldamisala. Need artiklid võivad seega olla korraga kohaldatavad, kui mõlema kohaldamise tingimused on täidetud (vt selle kohta 11. aprilli 1989. aasta kohtuotsus Saeed Flugreisen ja Silver Line Reisebüro, 66/86, EU:C:1989:140, punkt 37; 16. märtsi 2000. aasta kohtuotsus Compagnie maritime belge transports jt vs. komisjon, C-395/96 P ja C-396/96 P, EU:C:2000:132, punkt 33, ning 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 146). Seega tuleb neid tõlgendada ja kohaldada ühtselt, järgides samas siiski kumbagi nimetatud artiklit iseloomustavat eripära.

1. Esimene küsimus, mis puudutab ELTL artikli 102 tõlgendamist seoses reeglitega, mis käsitlevad klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ning klubide ja sportlaste osalemist nendel võistlustel

- 120 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas ELTL artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamisena on käsitatav see, kui ühinged, kes vastutavad ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest ning kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, on vastu võtnud reeglid, mida nad kohaldavad ja mille kohaselt on liidu territooriumil kolmandast isikust ettevõtja poolt uue klubidevahelise jalgpallivõistluse loomiseks vajalik nende eelnev luba, ilma et seda pädevust oleks piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus ja mittediskrimineeriv laad.
- 121 Samas, nagu nähtub nii nende reeglite sõnastusest, millele see küsimus viitab, kui ka eelotsusetaotluses esitatud selgitustest, mis on selle küsimuse aluseks, ei puuduta põhikohtuasjas kõne all olevad reeglid mitte ainult eelneva loa andmist rahvusvahelistele klubidevahelistele jalgpallivõistlustele, vaid ka profijalgpalliklubide ja mängijate võimalust sellistel võistlustel osaleda. Nagu nendest selgitustest samuti nähtub, kaasnevad nende reeglite järgimata jätmisega lisaks karistused, mida kohaldatakse rikkumise toime pannud füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes ning mis hõlmavad – nagu on mainitud eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolmandas küsimuses ja nagu mainisid kõik põhikohtuasja pooled – profijalgpalliklubide väljajätmist kõigilt FIFA ja UEFA korraldatud võistlustelt, mängijatele pandud keeldu osaleda klubidevahelistel jalgpallivõistlustel või ka neile pandud keeldu osaleda rahvuslike jalgpalliliitude esindusvõistkondade vahelistel kohtumistel.

122 Neid asjaolusid arvesse võttes tuleb asuda seisukohale, et esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas ELTL artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamisena on käsitatav see, kui ühinged, kes vastutavad ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest ning kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, on vastu võtnud reeglid, mida nad kohaldavad ja mille kohaselt on liidu territooriumil kolmandast isikust ettevõtja poolt uue klubidevahelise jalgpallivõistluse loomiseks vajalik nende eelnev luba ning mille kohaselt nad kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist sellisel võistlusel karistuste ähvardusel, ilma et neid erinevaid pädevusi oleks piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus.

a) Mõiste „turgu valitseva seisundi kuritarvitamine“

123 ELTL artikli 102 kohaselt on siseturul või selle olulises osas turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ühe või mitme ettevõtja poolt siseturuga kokkusobimatu ja keelatud niivõrd, kui võrd see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.

124 Nagu nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, on selle artikli eesmärk vältida konkurentsi kahjustamist üldist huvi ning üksikettevõtjate ja tarbijate huve kahjustaval viisil, karistades turgu valitsevas seisundis olevaid ettevõtjaid sellise tegevuse eest, mis piirab saavutustel põhinevat konkurentsi ja võib seega üksikettevõtjatele ja tarbijatele otsest kahju tekitada või mis takistab või moonutab sellist konkurentsi ja võib seega neile kaudset kahju tekitada (vt selle kohta 17. veebruari 2011. aasta kohtuotsus TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, punktid 22 ja 24; 27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, punkt 20, ning 12. mai 2022. aasta kohtuotsus Servizio Elettrico Nazionale jt, C-377/20, EU:C:2022:379, punktid 41 ja 44).

125 Sellise tegevusena on käsitatav tegevus, mis takistab turul, kus konkurents on juba nõrgenenud just ühe või mitme turgu valitsevas seisundis oleva ettevõtja tegevuse tõttu, veel turul olemas oleva konkurentsi säilimist või selle konkurentsi arengut selliste vahenditega, mis erinevad nendest vahenditest, mida kasutatakse ettevõtjatevahelises saavutustel põhinevas konkurentsis (vt selle kohta 14. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus Deutsche Telekom vs. komisjon, C-280/08 P, EU:C:2010:603, punktid 174 ja 177; 27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, punkt 24, ning 12. mai 2022. aasta kohtuotsus Servizio Elettrico Nazionale jt, C-377/20, EU:C:2022:379, punkt 68).

126 Seevastu ei ole ELTL artikli 102 eesmärk takistada ettevõtjatel saada oma saavutuste põhjal valitsev seisund ühel või mitmel turul ega tagada, et konkureerivad ettevõtjad, kes on vähem tõhusad kui need, kellel on selline seisund, jääksid turule (vt selle kohta 27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, punkt 21; 6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Intel vs. komisjon, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punkt 133, ning 12. mai 2022. aasta kohtuotsus Servizio Elettrico Nazionale jt, C-377/20, EU:C:2022:379, punkt 73).

127 Vastupidi, saavutustel põhinev konkurents võib juba oma määratluselt viia selleni, et vähem tõhusad ja seega tarbijate jaoks eelkõige hindade, toodangu, valiku, kvaliteedi või uuenduslikkuse poolest vähem huvipakkuvad konkureerivad ettevõtjad kaovad või marginaliseeruvad (vt selle kohta 27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, punkt 22;

6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Intel vs. komisjon, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punkt 134, ning 12. mai 2022. aasta kohtuotsus Servizio Elettrico Nazionale jt, C-377/20, EU:C:2022:379, punkt 45).

- 128 Veelgi enam, pannes turgu valitsevas seisundis olevatele ettevõtjatele erilise kohustuse mitte kahjustada oma tegevusega tõhusat ja moonutamata konkurentsi siseturul, ei keela ELTL artikkel 102 turgu valitseva seisundi olemasolu ennast, vaid üksnes turgu valitseva seisundi kuritarvitamist (vt selle kohta 27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, punkt 23, ja 6. detsembri 2012. aasta kohtuotsus AstraZeneca vs. komisjon, C-457/10 P, EU:C:2012:770, punkt 188).

b) Turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tunnused

- 129 Selleks, et konkreetsel juhul saaks asuda seisukohale, et teatud tegevus tuleb kvalifitseerida „turgu valitseva seisundi kuritarvitamiseks“, on üldreeglina vaja tõendada, et kasutades vahendeid, mis erinevad saavutustel põhinevas ettevõtjatevahelises konkurentsis kasutatavatest vahenditest, piirab see tegevus tegelikult või potentsiaalselt konkurentsi, tõrjudes sama tõhusad konkureerivad ettevõtjad asjaomaselt turult või asjaomastelt turgudelt välja (vt selle kohta 27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, punkt 25) või takistades nende arengut neil turgudel, kusjuures tuleb märkida, et need turud võivad olla nii need, kus esineb turgu valitsev seisund, kui ka seotud või naaberturud, kus see tegevus võib avaldada tegelikku või potentsiaalset mõju (vt selle kohta 14. novembri 1996. aasta kohtuotsus Tetra Pak vs. komisjon, C-333/94 P, EU:C:1996:436, punktid 25–27; 17. veebruari 2011. aasta kohtuotsus TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, punktid 84–86, ning 12. mai 2022. aasta kohtuotsus Servizio Elettrico Nazionale jt, C-377/20, EU:C:2022:379, punkt 76).
- 130 Sellise tõendamise raames, mis võib tähendada erinevate analüüsiskeemide kasutamist olenevalt konkreetsetes asjas käsitletava tegevuse liigist, tuleb siiski igal juhul hinnata kõiki asjasse puutuvaid faktilisi asjaolusid (vt selle kohta 19. aprilli 2012. aasta kohtuotsus Tomra Systems jt vs. komisjon, C-549/10 P, EU:C:2012:221, punkt 18, ning 19. jaanuari 2023. aasta kohtuotsus Unilever Italia Mkt. Operations, C-680/20, EU:C:2023:33, punkt 40), olenemata sellest, kas need puudutavad seda tegevust ennast, asjaomast turgu või asjaomaseid turge või konkurentsi toimimist sellel turul või nendel turgudel. Lisaks peab tõendamise eesmärk olema täpsetele ja konkreetsetele analüüsidele ja tõenditele tuginedes tõendada, et sellel tegevusel on vähemalt võime avaldada väljatõrjuvat mõju (vt selle kohta 19. jaanuari 2023. aasta kohtuotsus Unilever Italia Mkt. Operations, C-680/20, EU:C:2023:33, punktid 42, 51 ja 52 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 131 Peale pelga tegevuse, mille tegelik või potentsiaalne tagajärg on piirata saavutustel põhinevat konkurentsi, tõrjudes asjaomaselt turult või asjaomastelt turgudelt välja sama tõhusaid konkureerivaid ettevõtjaid, võib „turgu valitseva seisundi kuritarvitamiseks“ kvalifitseerida ka tegevuse, mille kohta on tõendatud, et selle tegelik või potentsiaalne tagajärg või isegi eesmärk on takistada varasemas staadiumis turuletuleku tõkete seadmise või muude sulgemismeetmete või muude vahendite kasutamisega, mis erinevad saavutustel põhinevas konkurentsis kasutatavatest vahenditest, potentsiaalselt konkureerivatel ettevõtjatel kas või ainult sellele turule või nendele turgudele pääseda ning seeläbi takistada konkurentsi arengut nendel turgudel tarbijate kahjuks, piirates seal alternatiivsete kaupade või teenuste tootmist või arendamist või ka uuendusi (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punktid 154–157).

- 132 Seega, kuigi iseenesest ei ole liikmesriigil keelatud anda ettevõtjale seaduse või määrusega turul ainu- või erioigusi, ei tohi selline olukord siiski võimaldada sellel ettevõtjal kuritarvitada sellest tulenevat turgu valitsevat seisundit, kasutades näiteks kõnealuseid õigusi viisil, mis takistab potentsiaalselt konkureerivatel ettevõtjatel pääseda asjaomasele turule või sellega seotud turgudele või naaberturgudele (vt selle kohta 10. detsembri 1991. aasta kohtuotsus *Merci convenzionali porto di Genova*, C-179/90, EU:C:1991:464, punkt 14, ning 13. detsembri 1991. aasta kohtuotsus *GB-Inno-BM*, C-18/88, EU:C:1991:474, punktid 17–19 ja 24). Selline nõue kehtib seda enam, kui sellised õigused annavad nimetatud ettevõtjale pädevuse kindlaks määrata, kas, ja kui jah, siis millistel tingimustel on teistel ettevõtjatel lubatud oma majandustegevusega tegeleda (vt selle kohta 1. juuli 2008. aasta kohtuotsus *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, punktid 38 ja 51).
- 133 Moonutamata konkurentsi säilitamine või areng siseturul saab nimelt olla tagatud vaid siis, kui on tagatud ettevõtjate võrdsed võimalused. Ent asjaolu, et konkreetse majandustegevusega tegelevale ettevõtjale antakse õigus *de jure* või isegi *de facto* kindlaks määrata, millistel teistel ettevõtjatel on lubatud samuti selle tegevusega tegeleda, ning seada tingimused, mille alusel see tegevus võib toimuda, asetab selle ettevõtja huvide konflikti olukorda ja annab talle ilmse eelise tema konkurentide ees, võimaldades tal takistada neil asjaomasele turule pääsemist või soodustada omaenda tegevust (vt selle kohta 13. detsembri 1991. aasta kohtuotsus *GB-Inno-BM*, C-18/88, EU:C:1991:474, punkt 25; 12. veebruari 1998. aasta kohtuotsus *Raso jt*, C-163/96, EU:C:1998:54, punktid 28 ja 29, ning 1. juuli 2008. aasta kohtuotsus *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, punktid 51 ja 52) ning seeläbi takistada saavutustel põhineva konkurentsi arengut tarbijate kahjuks, piirates turul alternatiivsete kaupade või teenuste tootmist, arendamist või ka uuendusi.
- 134 Järelikult peavad asjaomasele ettevõtjale ainu- või erioiguste andmisega, millega kaasneb selline pädevus, või analoogse olukorra olemasoluga asjaomastel turgudel kaasnema piirangud, kohustused ja kontroll, mis sobivad selle ettevõtja poolt turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ohu välistamiseks, et selliste õiguste andmine või analoogne olukord iseenesest ei rikuks ELTL artiklit 102 koostoimes ELTL artikliga 106 (vt selle kohta 1. juuli 2008. aasta kohtuotsus *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, punkt 53).
- 135 Täpsemalt, kui asjaomasel ettevõtjal on pädevus kindlaks määrata, millistel tingimustel võivad potentsiaalselt konkureerivad ettevõtjad turule tulla, või selle üle iga üksikjuhtumi korral otsustada turuletulekuks eelneva loa andmise või eelneva loa andmisest keeldumise otsusega, peab see pädevus selleks, et juba selle olemasolu iseenesest ei rikuks ELTL artiklit 102 koostoimes ELTL artikliga 106, olema piiritletud läbipaistvate, selgete ja täpsete sisuliste kriteeriumidega (vt analoogia alusel 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsus *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, punktid 84–86, 90, 91 ja 99), mis võimaldab vältida selle meelevaldset kasutamist. Need kriteeriumid peavad olema sobivad, et tagada sellise pädevuse mittediskrimineeriv kasutamine ja võimaldada tõhusat kontrolli (vt selle kohta 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsus *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, punkt 99).
- 136 Lisaks peab kõnealune pädevus olema piiritletud läbipaistvate ja mittediskrimineerivate menetlusreeglitega, mis puudutavad eelkõige tähtaegu, mida kohaldatakse eelneva loa taotluse esitamisele ja selle kohta otsuse tegemisele. Kehtestatud tähtajad ei tohi töötada potentsiaalselt konkureerivate ettevõtjate kahjuks, takistades neil tõhusalt turule tulla (vt analoogia alusel 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsus *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, punktid 86 ja 92) ning lõpuks piirata seeläbi alternatiivsete kaupade või teenuste tootmist, arendamist ja uuendusi.

- 137 Nõuded, mis on identsed käesoleva kohtuotsuse eelmises kolmes punktis meenutatutega, kehtivad seda enam, kui turgu valitsevas seisundis olev ettevõtja asetab end ise oma autonoomse tegevusega, mitte liikmesriigi poolt talle ainu- või erioiguste andmise tõttu olukorda, kus ta saab takistada potentsiaalselt konkureerivatel ettevõtjatel konkreetsele turule pääseda (vt selle kohta 13. detsembri 1991. aasta kohtuotsus GB-Inno-BM, C-18/88, EU:C:1991:474, punkt 20). Nii võib see olla juhul, kui ettevõtjal on reguleerimis-, kontrolli-, otsustus- ja karistamispädevus, mis võimaldab tal seda turuletulekut lubada või kontrollida, ning seega teistsugune vahend kui need, mis ettevõtjatele on tavaliselt kättesaadavad ja mida kasutatakse nendevahelises saavutustel põhinevas konkurentsisis.
- 138 Järelikult peavad sellise pädevusega samamoodi kaasnema piirid, kohustused ja kontroll, mis on sobivad, et välistada turgu valitseva seisundi kuritarvitamise oht, et mitte rikkuda ELTL artiklit 102.

c) Klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ning nendel võistlustel klubide ja sportlaste osalemist käsitlevate reeglite kvalifitseerimine turgu valitseva seisundi kuritarvitamiseks

- 139 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitustest, et FIFA ja UEFA tegelevad mõlemad majandustegevusega, mis seisneb rahvusvaheliste jalgpallivõistluste korraldamises ja turustamises ning nende võistlustega seotud erinevate õiguste kasutamises. Seega on mõlemad ühingud selles suhtes ettevõtjad. Lisaks on neil mõlemal vastaval turul valitsev seisund või isegi monopol.
- 140 Järgmiseks nähtub eelotsusetaotluses esitatud selgitustest, et reeglid, mille kohta see kohus on Euroopa Kohtule küsimusi esitanud, sisalduvad põhikirjades, mille FIFA ja UEFA on vastu võtnud ühingutena tegutsedes ning reguleerimis- ja kontrollipädevuse alusel, mille nad on ise endale võtnud, ning need reeglid ei anna kõnealusele kahele üksusele mitte ainult pädevuse lubada kolmandast isikust ettevõtjal luua ja korraldada uut klubidevahelist jalgpallivõistlust liidu territooriumil, vaid ka pädevuse piirata profijalgpalliklubide ja mängijate sellisel võistlusel osalemist karistuste ähvardusel.
- 141 Lõpuks tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgituste kohaselt ei ole need erinevad pädevused piiritletud sisuliste kriteeriumide ega menetlusreeglitega, mis oleksid sobilikud tagama nende läbipaistvuse, objektiivsuse ja mittediskrimineeriva laadi.
- 142 Sellega seoses tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktis 75 viidatud kohtupraktikast, et sellised spordiala eest vastutavad ühingud nagu FIFA ja UEFA võivad vastu võtta ja rakendada reegleid, mis ei puuduta mitte ainult üldiselt rahvusvaheliste võistluste korraldamist ja läbiviimist sellel spordialal, milleks on käesoleval juhul profijalgpall, vaid täpsemalt ka nendele eelneva loa andmist ning profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist nendel võistlustel, ning tagada nende reeglite järgimise.
- 143 Seda spordiala, mis on liidus väga oluline mitte ainult sotsiaalselt ja kultuuriliselt (vt selle kohta 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, punkt 106, ja 16. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, punkt 40), vaid ka meedia seisukohast, iseloomustab muude erisuste hulgas asjaolu, et see toob kaasa nii Euroopa kui ka riikide tasandil paljude võistluste korraldamise, kus osalevad väga paljud klubid ja väga paljud mängijad. Lisaks iseloomustab seda sarnaselt teatud teiste spordialadega asjaolu, et nendel võistlustel võivad osaleda vaid võistkonnad, kes on saavutanud teatud sporditulemused (vt selle

kohta 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, punkt 132), kuna nende võistluste toimumine põhineb võistkondade vastamisi minekul ja järkjärgulisel väljalangemisel. Järelikult põhineb see peamiselt spordialasel saavutusel, mille saab tagada vaid siis, kui kõik osalevad võistkonnad lähevad vastamisi ühtsete reeglite alusel ja ühtsetes tehnilistes tingimustes, mis tagavad teatud määral võrdsed võimalused.

- 144 Need mitmesugused erisused võimaldavad asuda seisukohale, et on õiguspärane kohaldada rahvusvaheliste profijalgpallivõistluste korraldamisele ja läbiviimisele ühisreegleid, mille eesmärk on tagada nende võistluste ühtsus ja koordineerimine tervikliku ajakava raames ning laiemalt edendada sobivalt ja tõhusalt võrdsetel võimalustel ja saavutusel põhinevate spordivõistluste korraldamist. Lisaks on õiguspärane tagada nende ühisreeglite järgimine selliste reeglite abil, nagu FIFA ja UEFA on kehtestanud nimetatud võistlustele eelneva loa andmise ning klubide ja mängijate osalemise kohta nendel võistlustel.
- 145 Kuna sellised eelneva loa andmise ja osalemise reeglid on seega õiguspärased profijalgpalli ja selle spordiga seotud majandustegevuse konkreetsetes kontekstis, ei saa nende vastuvõtmist ega rakendamist põhimõtteliselt ja üldiselt kvalifitseerida „turgu valitseva seisundi kuritarvitamiseks“ (vt analoogia alusel seoses teenuste osutamise vabaduse piiranguga 11. aprilli 2000. aasta kohtuotsus *Deliège*, C-51/96 ja C-191/97, EU:C:2000:199, punkt 64).
- 146 Sama kehtib neid reegleid täiendavate karistuste kohta, kuna sellised karistused on reeglite tõhususe tagamise vahendina põhimõtteliselt õiguspärased (vt selle kohta 18. juuli 2006. aasta kohtuotsus *Meca-Medina ja Majcen vs. komisjon*, C-519/04 P, EU:C:2006:492, punkt 44).
- 147 Seevastu ei võimalda ükski profijalgpalli iseloomustav erisus pidada õiguspäraseks selliste eelneva loa andmise ja osalemise reeglite kehtestamist – ja veelgi vähem nende rakendamist –, millega üldiselt ei kaasne piiranguid, kohustusi ega kontrolli, mis välistaksid turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ohu, ning mis täpsemalt ei ole piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobilikud tagama nende läbipaistvuse, objektiivsuse, täpsuse ja mittediskrimineeriva laadi, samas kui need annavad neid rakendavale üksusele pädevuse takistada mis tahes konkureerival ettevõtjal turule pääseda. Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 134–138, tuleb asuda seisukohale, et need normid rikuvad ELTL artiklit 102.
- 148 Samuti, kui puuduvad sisulised kriteeriumid ja menetlusreeglid, mis tagaksid nende reeglite juurde kehtestatud karistuste läbipaistvuse, objektiivsuse, täpsuse, mittediskrimineeriva laadi ja proportsionaalsuse, tuleb selliseid karistusi juba nende olemuse tõttu pidada ELTL artiklit 102 rikkuvaks, kuna need põhinevad diskretsioonil. Nimelt muudab selline olukord võimatuks läbipaistvalt ja objektiivselt kontrollida, kas nende juhtumipõhine rakendamine on põhjendatud ja proportsionaalne, arvestades asjaomase rahvusvahelise klubidevahelise võistluse projekti konkreetseid tunnuseid.
- 149 Sellega seoses ei ole tähtsust asjaolul, et FIFA-l ja UEFA-l ei ole seaduslikku monopoli ning et konkureerivad ettevõtjad võivad teoreetiliselt luua uusi võistlusi, mille suhtes ei kehti nende kahe ühingu vastu võetud ja kohaldatavad reeglid. Nimelt, nagu nähtub eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitustest, on FIFA ja UEFA turgu valitsev seisund rahvusvaheliste klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamise ja turustamise turul selline, et praktikas on praegu võimatu luua nende ökosüsteemist väljapoole jäävat elujõulist võistlust, võttes arvesse kontrolli, mida nad teostavad otse või nende liikmeteks olevate rahvuslike jalgpalliliitude kaudu klubide, mängijate ja muud liiki võistluste üle, nagu need, mis korraldatakse riigi tasandil.

- 150 Käesoleval juhul on siiski eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kvalifitseerida põhikohtuasjas kõne all olevad reeglid ELTL artikli 102 alusel pärast seda, kui ta on läbi viinud täiendava kontrolli, mida ta vajalikuks peab.
- 151 Seda silmas pidades on oluline täpsustada, et selleks, et saaks asuda seisukohale, et spordivõistlustele eelneva loa andmise ja nendel võistlustel osalemise reeglid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on piiritletud läbipaistvate, objektiivsete ja täpsete sisuliste kriteeriumidega ning läbipaistvate ja mittediskrimineerivate menetlusreeglitega, mis ei takista tõhusat turuletulekut, on eelkõige vaja, et need kriteeriumid ja menetlusreeglid oleksid kehtestatud kättesaadaval kujul enne kõnealuste reeglite rakendamist. Lisaks on selleks, et neid kriteeriume ja reegleid saaks pidada mittediskrimineerivateks – eelkõige arvestades asjaolu, et niisugused üksused nagu FIFA ja UEFA tegelevad ise sellel turul, mida nende eelneva loa andmise ja osalemise reeglid puudutavad, mitmesuguse majandustegevusega – vaja, et need kriteeriumid ja reeglid ei kehtestaks kolmandate isikute võistluste korraldamisele ja turustamisele ega klubide ja mängijate nendel võistlustel osalemisele nõudeid, mis erineksid nõuetest, mida kohaldatakse otsuseid tegeva üksuse korraldatavatele ja turustatavatele võistlustele, või oleksid nendega identsed või sarnased, kuid mida oleks praktikas võimatu või ülemäära raske täita ettevõtjal, kes ei ole sellise ühingu staatuses või kellel ei ole samasuguseid pädevusi nagu sellel üksusel ning kes on seega viimasest erinevas olukorras. Lõpuks tuleb märkida, et selleks, et niisuguste eelneva loa andmise ja osalemise reeglite juurde kehtestatud karistused, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei põhineks diskretsioonil, peavad nende suhtes kehtima kriteeriumid, mis ei pea olema mitte ainult läbipaistvad, objektiivsed, täpsed ja mittediskrimineerivad, vaid peavad ka tagama, et karistused määrataks igal konkreetsel juhul kindlaks proportsionaalsuse põhimõtet järgides, võttes eelkõige arvesse tuvastatud rikkumise laadi, kestust ja raskust.
- 152 Kõiki eespool toodud kaalutlusi silmas pidades tuleb esimesele küsimusele vastata, et ELTL artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamisena on käsitatav see, kui ühingud, kes vastutavad ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest ning kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, on vastu võtnud reeglid, mida nad kohaldavad ja mille kohaselt on liidu territooriumil kolmandast isikust ettevõtja poolt uue klubidevahelise jalgpallivõistluse loomiseks vajalik nende eelnev luba ning mille kohaselt nad kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist sellisel võistlusel karistuste ähvardusel, ilma et neid erinevaid pädevusi oleks piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus.

2. Teine küsimus, mis puudutab ELTL artikli 101 lõike 1 tõlgendamist seoses reeglitega, mis käsitlevad klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ning klubide ja sportlaste osalemist nendel võistlustel

- 153 Teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas ELTL artikli 101 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ettevõtjate ühenduse otsusena, mille eesmärk või tagajärg on takistada konkurentsi, on käsitatav see, kui ühingud, kes vastutavad ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest ning kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, on vastu võtnud reeglid, mida nad kohaldavad kas otse või nende liikmeteks olevate rahvuslike jalgpalliliitude kaudu ning mille kohaselt on liidu territooriumil kolmandast isikust ettevõtja poolt uue klubidevahelise jalgpallivõistluse loomiseks vajalik nende eelnev luba, ilma et seda pädevust oleks piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus ja mittediskrimineeriv laad.

154 Samas, võttes arvesse selle küsimuse aluseks olevaid eelotsusetaotluses esitatud selgitusi, tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 121 esitatud põhjustega identsetel põhjustel asuda seisukohale, et selle küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas ELTL artikli 101 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ettevõtjate ühenduse otsusena, mille eesmärk või tagajärg on takistada konkurentsi, on käsitatav see, kui ühingud, kes vastutavad ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest ning kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, on vastu võtnud reeglid, mida nad kohaldavad kas otse või nende liikmeteks olevate rahvuslike jalgpalliliitude kaudu ning mille kohaselt on liidu territooriumil kolmandast isikust ettevõtja poolt uue klubidevahelise jalgpallivõistluse loomiseks vajalik nende eelnev luba ning mille kohaselt nad kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist sellisel võistlusel karistuste ähvardusel, ilma et seda pädevust oleks piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus.

a) Sellise tegevuse mõiste ja tunnused, mille „eesmärk“ või „tagajärg“ on kahjustada konkurentsi

155 Esimesena tuleb märkida, et ELTL artikli 101 lõike 1 kohaselt on siseturuga kokkusobimatud ja keelatud kõik sellised ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja kooskõlastatud tegevus, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ning mille eesmärk või tagajärg on konkurentsi takistamine, piiramine või kahjustamine siseturu piires.

156 Nagu nähtub küsimuse sõnastusest, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus käesoleval juhul Euroopa Kohtul sisuliselt selgitada üksnes seda, kas ELTL artikli 101 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ettevõtjate ühenduste selliste otsuste, millena on käsitatavad FIFA ja UEFA reeglid, millele ta viitab, „eesmärgiks või tagajärjeks“ on „takistada“ konkurentsi.

157 Eelotsusetaotlusest nähtuvad siiski selgelt ka põhjused, miks see kohus leidis, et need ettevõtjate ühenduste otsused võivad muu hulgas mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.

158 Teisena, selleks et konkreetset juhul saaks asuda seisukohale, et kokkulepe, ettevõtjate ühenduse otsus või kooskõlastatud tegevus kuulub ELTL artikli 101 lõikes 1 sätestatud keelu kohaldamisalasse, on selle sätte enda sõnastuse kohaselt vaja tõendada kas seda, et tegevuse eesmärk on takistada, piirata või moonutada konkurentsi, või seda, et tegevusel on selline tagajärg (vt selle kohta 30. juuni 1966. aasta kohtuotsus LTM, 56/65, EU:C:1966:38, lk 359, ja 29. juuni 2023. aasta kohtuotsus Super Bock Bebidas, C-211/22, EU:C:2023:529, punkti 31).

159 Selleks tuleb kõigepealt analüüsida asjasse puutuva tegevuse eesmärki. Kui analüüsi tulemusel ilmneb, et tegevusel on konkurentsivastane eesmärk, ei ole vaja analüüsida selle tegevuse tagajärgi konkurentsile. Ainult juhul, kui tegevust ei saa pidada selliseks, millel on konkurentsivastane eesmärk, on vaja seejärel analüüsida selle tagajärgi (vt selle kohta 30. juuni 1966. aasta kohtuotsus LTM, 56/65, EU:C:1966:38, lk 359, ning 26. novembri 2015. aasta kohtuotsus Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, punktid 16 ja 17).

160 Analüüs, mis tuleb läbi viia, erineb sõltuvalt sellest, kas tegevuse „eesmärk“ või „tagajärg“ on takistada, piirata või moonutada konkurentsi, kuna kummalegi mõistele kohaldatakse erinevat õiguslikku ja tõendamiskorda (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 63).

1) Tunnused, mis iseloomustavad tegevust, mille „eesmärk“ on takistada, piirata või moonutada konkurentsivastase ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses

- 161 Nagu nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, nagu see on kokku võetud eelkõige 23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsuses *F. Hoffmann-La Roche jt* (C-179/16, EU:C:2018:25, punkt 78) ja 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsuses *Generics (UK) jt* (C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 67), siis kuigi konkurentsivastase eesmärgi mõiste ei ole – nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktides 158 ja 159 – erand konkurentsivastase tagajärje mõistest, tuleb seda siiski tõlgendada kitsalt.
- 162 Seega tuleb sellest mõistest aru saada nii, et see viitab üksnes ettevõtjatevahelise kooskõlastamise teatud liikidele, mis konkurentsivastastalt kahjustavad, selleks et saaks asuda seisukohale, et nende tagajärge ei ole vaja analüüsida. Nimelt võib ettevõtjatevahelise koostöö teatud vorme juba nende olemuse poolest pidada tavapärase konkurentsivastase nõuetekohast toimimist kahjustavaks (vt selle kohta 30. juuni 1966. aasta kohtuotsus *LTM*, 56/65, EU:C:1966:38, lk 359; 23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus *F. Hoffmann-La Roche jt*, C-179/16, EU:C:2018:25, punkt 78, ning 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus *Generics (UK) jt*, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 67).
- 163 Selliseks peetava tegevuse liikide hulka kuuluvad eeskätt teatud konkurentsivastastalt kahjulikud salajased tegevused, nagu horisontaalsed kartellikokkulepped, mis viivad hindade kindlaksmääramiseni, tootmisvõimsuse piiramiseni või klientide jagamiseni. Nimelt võib seda liiki tegevus kaasa tuua hinnatõusu või tootmise ja seega ka pakkumise vähenemise, mis viib ressursside ebatõhusa kasutamiseni ettevõtjatest kasutajate ja tarbijate kahjuks (vt selle kohta 20. novembri 2008. aasta kohtuotsus *Beef Industry Development Society ja Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:643, punktid 17 ja 33; 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus *CB vs. komisjon*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 51, ning 16. juuli 2015. aasta kohtuotsus *ING Pensii*, C-172/14, EU:C:2015:484, punkt 32).
- 164 Kuigi need ei pruugi olla konkurentsivastastalt kahjulikud, võib teatud juhtudel ka muud liiki tegevusi pidada konkurentsivastase eesmärgiga tegevusteks. Nii on see eelkõige teatavat liiki horisontaalsete kokkulepete puhul, mis ei ole kartellid, näiteks kokkulepete puhul, mille tulemusel tõrjutakse turult välja konkureerivad ettevõtjad (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus *Generics (UK) jt*, C-307/18, EU:C:2020:52, punktid 76, 77, 83–87 ja 101, ning 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsus *Lundbeck vs. komisjon*, C-591/16 P, EU:C:2021:243, punktid 113 ja 114), või ka teatavat liiki ettevõtjate ühenduste otsuste puhul (vt selle kohta 27. jaanuari 1987. aasta kohtuotsus *Verband der Sachversicherer vs. komisjon*, 45/85, EU:C:1987:34, punkt 41).
- 165 Selleks et teha konkreetsel juhul kindlaks, kas kokkulepe, ettevõtjate ühenduse otsus või kooskõlastatud tegevus kahjustab juba oma olemuselt konkurentsivastastalt piisaval määral, et seda saaks pidada niisuguseks, mille eesmärk on konkurentsivastastalt takistada, piirata või moonutada, tuleb analüüsida esiteks asjaomase kokkuleppe, otsuse või tegevuse sisu, teiseks nende majanduslikku ja õiguslikku konteksti ning kolmandaks eesmärgi, mida sellega soovitakse saavutada (vt selle kohta 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus *CB vs. komisjon*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 53, ning 23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus *F. Hoffmann-La Roche jt*, C-179/16, EU:C:2018:25, punkt 79).
- 166 Mis puudutab kõigepealt kõnealuse tegevuse majanduslikku ja õiguslikku konteksti, siis tuleb arvesse võtta asjaomaste kaupade või teenuste laadi ning asjaomase sektori või asjaomaste sektorite või turgude toimimise ja struktuuri tegelikke tingimusi (11. septembri 2014. aasta

kohtuotsus CB vs. komisjon, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 53, ning 23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus F. Hoffmann-La Roche jt, C-179/16, EU:C:2018:25, punkt 80). Seevastu ei ole mingil juhul vaja analüüsida ega ammugi tõendada tegevuse tagajärgi konkrentsile, olgu need tegelikud või potentsiaalsed või negatiivsed või positiivsed, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 158 ja 159 viidatud kohtupraktikast.

- 167 Mis puudutab seejärel kõnealuse tegevusega taotletavaid eesmärke, siis tuleb kindlaks teha objektiivsed eesmärgid, mida selle tegevusega soovitakse konkrentsi suhtes saavutada. Seevastu asjaolu, et asjasse puutuvad ettevõtjad tegutsesid ilma subjektiivse kavatsuseta konkrentsi takistada, piirata või moonutada, ja asjaolu, et nad taotlesid teatud õiguspäraseid eesmärke, ei ole ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldamisel määrava tähtsusega (vt selle kohta 6. aprilli 2006. aasta kohtuotsus General Motors vs. komisjon, C-551/03 P, EU:C:2006:229, punktid 64 ja 77 ning seal viidatud kohtupraktika, ja 20. novembri 2008. aasta kohtuotsus Beef Industry Development Society ja Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, punkt 21).
- 168 Lõpuks peavad kõiki käesoleva kohtuotsuse eelmises kolmes punktis viidatud asjaolusid arvesse võttes igal juhul ilmnema täpsed põhjused, miks kõnealune tegevus on konkrentsile piisaval määral kahjulik, mille tõttu on põhjendatud järeldus, et tegevuse eesmärk on konkrentsi takistada, piirata või moonutada (vt selle kohta 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus CB vs. komisjon, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 69).

2) Tunnused, mis iseloomustavad tegevust, mille „tagajärg“ on takistada, piirata või kahjustada konkrentsi ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses

- 169 Konkrentsivastase tagajärjega tegevuse mõiste hõlmab omakorda mis tahes tegevust, mida ei saa pidada konkrentsivastase eesmärgiga tegevuseks, tingimusel et on tõendatud, et selle tegevuse tegelik või potentsiaalne tagajärg on takistada, piirata või moonutada konkrentsi ja seda tuntavalt (vt selle kohta 28. mai 1998. aasta kohtuotsus Deere vs. komisjon, C-7/95 P, EU:C:1998:256, punkt 77, ning 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 117).
- 170 Selleks on vaja konkrentsi analüüsida tegelikus olukorras, milles see toimiks kõnealuse kokkuleppe, ettevõtjate ühenduse otsuse või kooskõlastatud tegevuse puudumisel (30. juuni 1966. aasta kohtuotsus LTM, 56/65, EU:C:1966:38, lk 360, ning 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 118), määratledes turu või turud, kus see tegevus võib tagajärgi tekitada, ning seejärel tuvastades need tagajärjed, olgu need tegelikud või potentsiaalsed. See analüüs ise eeldab, et arvesse võetakse kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid.

b) Klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ning nendel võistlustel klubide ja sportlaste osalemist käsitlevate reeglite kvalifitseerimine ettevõtjate ühenduse otsuseks, mille „eesmärk“ on konkrentsi piirata

- 171 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotluses esitatud selgitustest kõigepealt, et FIFA ja UEFA reeglid, mille kohta eelotsusetaotluse esitanud kohus on Euroopa Kohtule küsimusi esitanud, ei anna kõnealusele kahele üksusele mitte ainult pädevust anda luba luua või korraldada liidu territooriumil mis tahes uus jalgpallivõistlus ehk seega kolmandast isikust ettevõtja kavandatav mis tahes uus klubidevaheline jalgpallivõistlus, vaid ka pädevuse kontrollida profijalgpalliklubide ja mängijate sellisel võistlusel osalemist karistuste ähvardusel.

- 172 Mis puudutab konkreetsemalt FIFA reeglite sisu, siis nähtub eelotsusetaotluses esitatud selgitustest, et nendes on esiteks ette nähtud, et ühtegi rahvusvahelist liigat ega muud samalaadset klubide või liigade rühmitust ei või moodustada ilma kõnealuse üksuse ja selle rahvusliku jalgpalliliidu või nende rahvuslike jalgpalliliitude nõusolekuta, mille liikmed need klubid või liigad on. Teiseks ei tohi ükski mäng ega võistlus toimuda ilma FIFA, UEFA ja selle liidu või nende liitude eelneva loata. Kolmandaks ei tohi ükski mängija ega võistkond, kes on liitunud mõne FIFA või UEFA liikmeks oleva rahvusliku jalgpalliliiduga, ilma FIFA nõusolekuta osaleda mängus ega omada spordialaseid kontakte teise mängija või teise võistkonnaga, kes ei ole nendega liitunud. Neljandaks võivad FIFA liikmeks olevasse rahvuslikku jalgpalliliitu kuuluvad ühingud, liigad või klubid teise liikmesühinguga liituda või tema territoriaalses pädevusalas toimuvatel võistlustel osaleda üksnes erandkorras ning FIFA, UEFA ja mõlema asjasse puutuva jalgpalliliidu loal.
- 173 Eelotsusetaotlusest ilmneb, et UEFA reeglites on omakorda esiteks ette nähtud, et see üksus otsustab üksi oma territoriaalses pädevusalas selliste rahvusvaheliste võistluse korraldamise ja ärajätmise üle, millel osalevad UEFA liikmeks olevad rahvuslikud jalgpalliliidud või nendega liitunud klubid, välja arvatud FIFA korraldatavad võistlused. Teiseks eeldavad rahvusvahelised mängud, võistlused või turniirid, mida ei korralda UEFA, kuid mis toimuvad tema territoriaalses pädevusalas, FIFA, UEFA ja/või asjaomaste liikmesühingute eelnevat luba vastavalt FIFA rahvusvaheliste mängude reeglistikule. Kolmandaks ei või ilma UEFA loata moodustada ühtegi rühmitust ega liitu UEFA liikmeks olevate erinevate rahvuslike jalgpalliliitudega otseselt või kaudselt liitunud liigade või klubide vahel.
- 174 Lisaks ei ole ükski FIFA ja UEFA pädevus eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul piiritletud sisuliste kriteeriumide ega menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus ja mittediskrimineeriv laad, nagu need, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 151.
- 175 Edasi tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktidest 142–149, et kuigi rahvusvaheliste jalgpallivõistluste eripära ja tegelikud tingimused, mis iseloomustavad nende võistluste korraldamise ja turustamise turu struktuuri ja toimimist liidu territooriumil, võimaldavad pidada põhimõtteliselt õiguspäraseks selliseid eelneva loa andmise reegleid nagu need, mida on eespool meenutatud, ei saa need kontekstiga seotud asjaolud seevastu õigustada selliste sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglite puudumist, mis oleksid sobivad, et tagada nende reeglite läbipaistvus, objektiivsus, täpsus ja mittediskrimineeriv laad.
- 176 Lõpuks tuleb märkida, et isegi kui eelneva loa andmise reeglite vastuvõtmine võib olla põhjendatud teatud õiguspärase eesmärkidega, nagu profijalgpalli aluseks olevate põhimõtete, väärtuste ja mängureeglite järgimise tagamine, on nende reeglitega siiski antud kõikide rahvusvaheliste jalgpallivõistluste korraldamine ja turustamine peale nende, mida need kaks üksust paralleelselt majandustegevuse raames korraldavad, need reeglid vastu võtnud üksuste kui ettevõtjate ühenduste eelneva loa andmise ja karistuste määramise pädevusse. Nii toimides annavad need reeglid nimetatud üksustele pädevuse lubada või kontrollida iga potentsiaalselt konkureeriva ettevõtja pääsu asjaomasele turule ja seada sellele tingimusi ning määrata kindlaks nii konkurentsi tase, mis sellel turul võib esineda, kui ka tingimused, milles võimalik konkurents võib aset leida. Seetõttu võimaldavad need reeglid kui mitte turult välja tõrjuda kõiki konkureerivaid ettevõtjaid, isegi sama tõhusaid, siis vähemalt piirata oma vormi või sisu poolest alternatiivsete või uute võistluste kavandamist ja turustamist. Nii toimides võivad need reeglid ka võtta profijalgpalliklubidelt ja mängijatelt igasuguse võimaluse nendel võistlustel osaleda, kuigi

need võivad näiteks pakkuda uuenduslikku formaati, järgides samas kõiki selle spordiala aluseks olevaid põhimõtteid, väärtusi ja mängureegleid. Need võivad lõpuks jätta pealtvaatajad ja televaatajad ilma igasugusest võimalusest jälgida neid võistlusi või vaadata nende ülekannet.

- 177 Lisaks, kuna rahvusvahelistele klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmise reeglitega kaasnevad reeglid, mis käsitlevad profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist nendel võistlustel ning karistusi, mis võidakse osalemise eest määrata, siis tuleb lisada, et need võivad ilmselgelt tugevdada konkurentsivastast eesmärki, mis on omane igale eelneva loa andmise mehhanismile, millega ei kaasne piiranguid, kohustusi ega kontrolli, mis oleksid sobivad, et tagada selle läbipaistvus, objektiivsus, täpsus ja mittediskrimineeriv laad. Nimelt tugevdavad need reeglid sellisest mehhanismist tulenevat turuletuleku tõket, takistades igal potentsiaalselt konkureerivat võistlust korraldaval ettevõtjal tõhusalt kasutada turul kättesaadavaid ressursse, nimelt klubisid ja mängijaid, kuna viimaste suhtes kohaldatakse juhul, kui nad osalevad võistlusel, millele FIFA ja UEFA ei ole andnud eelnevat luba, karistusi, mis – nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 148 – ei ole piiritletud ühegi sisulise kriteeriumi ega menetlusreegliga, mis oleks sobiv, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, täpsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus.
- 178 Kõigil neil põhjustel tuleb asuda seisukohale, et juhul, kui neid ei piiritle sisulised kriteeriumid ega menetlusreeglid, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, täpsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus, nagu need, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 151, kahjustavad sellised eelneva loa andmise, osalemise ja karistuste määramise reeglid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, konkurentsi piisaval määral ning seega on nende eesmärk konkurentsi takistada. Seega kuuluvad need ELTL artikli 101 lõikes 1 sätestatud keelu kohaldamisalasse, ilma et oleks vaja analüüsida nende tegelikke või potentsiaalseid tagajärgi.
- 179 Kõiki eespool toodud kaalutlusi silmas pidades tuleb teisele küsimusele vastata, et ELTL artikli 101 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ettevõtjate ühenduse otsusena, mille eesmärk on takistada konkurentsi, on käsitatav see, kui ühingud, kes vastutavad ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest ning kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, on vastu võtnud reeglid, mida nad kohaldavad kas otse või nende liikmeteks olevate rahvuslike jalgpalliliitude kaudu ning mille kohaselt on liidu territooriumil kolmandast isikust ettevõtja poolt uue klubidevahelise jalgpallivõistluse loomiseks vajalik nende eelnev luba ning mille kohaselt nad kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist sellisel võistlusel karistuste ähvardusel, ilma et seda pädevust oleks piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus.

3. Kolmas küsimus, mis puudutab ELTL artikli 101 lõike 1 ja artikli 102 tõlgendamist sellise tegevuse korral, mis seisneb nende klubide ja sportlaste karistustega ähvardamises, kes osalevad võistlustel, mis ei ole luba saanud

- 180 Kolmanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas ELTL artikli 101 lõiget 1 ja artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et ettevõtjate ühenduse konkurentsivastase otsusena või turgu valitseva seisundi kuritarvitamisena on käsitatav see, kui niisugused üksused nagu FIFA ja UEFA teatavad avalikult, et karistused määratakse igale profijalgpalliklubile ja igale mängijale, kes osaleb klubidevahelisel jalgpallivõistlusel, mis ei ole saanud nende eelnevat luba, kui need karistused ei ole piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada karistuste läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus.

181 Arvestades kahele eelmisele küsimusele antud vastuseid ja täpsemalt käesoleva kohtuotsuse punktides 148 ja 177 esitatud kaalutlusi, millest tuleneb, et selline avalik teadaanne kujutab endast nii ELTL artikliga 102 kui ka ELTL artikli 101 lõikega 1 vastuolus olevate normide rakendamist ning kuulub seega samuti nende kahe sättega kehtestatud keeldude kohaldamisalasse, ei ole käesolevale küsimusele vaja eraldi vastata.

4. Viies küsimus, mis puudutab võimalust põhjendada võistlustele eelneva loa andmist ning klubide ja sportlaste nendel võistlustel osalemist reguleerivaid reegleid

182 Viienda küsimusega, mida tuleb käsitleda enne neljandat küsimust, kuna see puudutab samu FIFA ja UEFA reegleid kui need, millele on viidatud esimeses kolmes küsimuses, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas ELTL artikli 101 lõiget 3 ja Euroopa Kohtu kohtupraktikat ELTL artikli 102 kohta tuleb tõlgendada nii, et reeglite suhtes, millega ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest vastutavad ühingud, kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, seavad kolmandast isikust ettevõtja poolt liidu territooriumil klubidevaheliste jalgpallivõistluste loomise sõltuvusse nende eelnevast loast ning kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate sellistel võistlustel osalemist karistuste ähvardusel, võib kohaldada erandit või võib neid pidada põhjendatuks.

a) Võimalus asuda seisukohale, et teatud konkreetne tegevus ei kuulu ELTL artikli 101 lõike 1 ja artikli 102 kohaldamisalasse

183 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast nähtub, et iga ettevõtjatevaheline kokkulepe või ettevõtjate ühenduse otsus, mis piirab selle kokkuleppe poolteks olevate või seda otsust järgima pidavate ettevõtjate tegevusvabadust, ei kuulu tingimata ELTL artikli 101 lõikes 1 sätestatud keelu kohaldamisalasse. Nimelt võib teatavate kokkulepete ja teatavate otsuste majandusliku ja õigusliku konteksti analüüs viia esiteks järelduseni, et need on põhjendatud ühe või mitme õiguspärase üldist huvi teeniva eesmärgiga, mis iseenesest ei ole konkurentsivastased, teiseks, et konkreetset vahendit, mida nende eesmärkide saavutamiseks kasutatakse, on tõepoolest selleks vajalikud, ja kolmandaks, et isegi kui ilmneb, et nende vahendite olemuslik tagajärg on vähemalt potentsiaalselt piirata või moonutada konkurentsi, ei lähe see olemuslik mõju vajalikust kaugemale, eelkõige nii kaugemale, et kõrvaldaks igasuguse konkurentsi. Seda kohtupraktikat võib kohaldada eelkõige siis, kui tegemist on kokkulepete või otsustega, mis on reeglite vormis, mille on vastu võtnud selline ühing nagu kutse- või spordiühing teatud eetiliste või kutse-eetika alaste eesmärkide saavutamiseks ja laiemalt kutsealal tegutsemise reguleerimiseks, kui asjaomane ühing tõendab, et eespool nimetatud tingimused on täidetud (vt selle kohta 19. veebruari 2002. aasta kohtuotsus Wouters jt, C-309/99, EU:C:2002:98, punkt 97; 18. juuli 2006. aasta kohtuotsus Meca-Medina ja Majcen vs. komisjon, C-519/04 P, EU:C:2006:492, punktid 42–48, ning 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, punktid 93, 96 ja 97).

184 Konkreetsemalt spordi valdkonnas on Euroopa Kohus tema käsutuses olevaid asjaolusid arvestades märkinud, et Rahvusvahelise Olümpiakomitee (ROK) vastu võetud dopinguvastased reeglid ei kuulu ELTL artikli 101 lõikes 1 sätestatud keelu kohaldamisalasse, kuigi need piiravad sportlaste tegevusvabadust ja nende olemuslik tagajärg on piirata võimalikku konkurentsi nende vahel, määratledes künnise, mille ületamisel kujutab nandrolooni esinemine endast dopingut, selleks et säilitada spordivõistluse aus, rikkumatu ja objektiivne läbiviimine, tagada sportlastele

võrdsed võimalused, kaitsta nende tervist ning tagada spordi keskmises olevate eetiliste väärtuste austamine, mille hulka kuulub ka saavutustel põhinev edu (vt selle kohta 18. juuli 2006. aasta kohtuotsus Meca-Medina ja Majcen vs. komisjon, C-519/04 P, EU:C:2006:492, punktid 43–55).

- 185 Seevastu ei ole käesoleva kohtuotsuse punktis 183 viidatud kohtupraktika kohaldatav tegevuse puhul, mis sõltumata sellest, kas see pärineb sellisest ühingu või mitte ja millistele üldist huvi teenivatele õiguspärasele eesmärkidele võib selle selgitamiseks tugineda, rikub juba oma olemuselt ELTL artiklit 102, nagu nähtub pealegi juba kaudselt, kuid tingimata Euroopa Kohtu praktikast (vt selle kohta 1. juuli 2008. aasta kohtuotsus MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, punkt 53).
- 186 Kuna esiteks ei ole ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldamisel määrava tähtsusega ka subjektiivse kavatsuse puudumine takistada, piirata või moonutada konkurentsi ja võimalike õiguspärase eesmärkide taotlemine ning teiseks tuleb ELTL artikleid 101 ja 102 tõlgendada ja kohaldada järjepidevalt, siis tuleb asuda seisukohale, et käesoleva kohtuotsuse punktis 183 viidatud kohtupraktikat ei saa kohaldada ka tegevuse suhtes, mis kaugel sellest, et sellel oleks üksnes olemuslik „tagajärg“, mis seisneb konkurentsi piiramises vähemalt potentsiaalselt, piirates teatud ettevõtjate tegevusvabadust, kahjustab konkurentsi sellisel määral, et on põhjendatud jõuda järeldusele, et juba selle „eesmärk“ on konkurentsi takistada, piirata või moonutada. Ainult siis, kui konkreetse juhtumi puhul kõne all oleva tegevuse analüüsi tulemusel ilmneb, et selle tegevuse eesmärk ei ole takistada, piirata või moonutada konkurentsi, tuleb seejärel kindlaks teha, kas see tegevus võib kuuluda viidatud kohtupraktika kohaldamisalasse (vt selle kohta 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, punkt 69; 4. septembri 2014. aasta kohtuotsus API jt, C-184/13–C-187/13, C-194/13, C-195/13 ja C-208/13, EU:C:2014:2147, punkt 49, ning 23. novembri 2017. aasta kohtuotsus CHEZ Elektro Bulgaria ja FrontEx International, C-427/16 ja C-428/16, EU:C:2017:890, punktid 51, 53, 56 ja 57).
- 187 Mis puudutab tegevust, mille eesmärk on takistada, piirata või moonutada konkurentsi, siis võib ELTL artikli 101 lõikes 1 sätestatud keelust erandi teha üksnes ELTL artikli 101 lõike 3 alusel ja tingimusel, et kõik selles sättes ette nähtud tingimused on täidetud (vt selle kohta 20. novembri 2008. aasta kohtuotsus Beef Industry Development Society ja Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, punkt 21).
- 188 Käesoleval juhul, võttes arvesse eelotsusetaotluses esitatud selgitusi ja vastuseid, mille Euroopa Kohus andis eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimesele kolmele küsimusele neid selgitusi arvestades, tuleb asuda seisukohale, et käesoleva kohtuotsuse punktis 183 meenutatud kohtupraktika ei ole kohaldatav niisuguste reeglite suhtes, nagu on kõne all põhikohtuasjas.

b) ELTL artikli 101 lõikes 3 ette nähtud erand

- 189 Juba ELTL artikli 101 lõike 3 sõnastusest tuleneb, et igale kokkuleppele, ettevõtjate ühenduse otsusele või kooskõlastatud tegevusele, mis on oma konkurentsivastase eesmärgi või tagajärje tõttu vastuolus ELTL artikli 101 lõikega 1, võib teha erandi, kui see vastab kõigile selleks ette nähtud tingimustele (vt selle kohta 11. juuli 1985. aasta kohtuotsus Remia jt vs. komisjon, 42/84, EU:C:1985:327, punkt 38, ning 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus MasterCard jt vs. komisjon, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, punkt 230), kusjuures tuleb märkida, et need tingimused on rangemad kui need, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 183.

- 190 ELTL artikli 101 lõike 3 kohaselt sõltub selle erandi kohaldamine konkreetsel juhul neljast kumulatiivsest tingimusest. Esiteks tuleb piisava tõenäosusega tõendada (6. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus *GlaxoSmithKline Services jt vs. komisjon jt*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ja C-519/06 P, EU:C:2009:610, punkt 95), et kokkulepe, ettevõtjate ühenduse otsus või kooskõlastatud tegevus võimaldab saavutada tõhususe kasvu, aidates parandada asjaomaste kaupade või teenuste tootmist või levitamist või edendada tehnilist või majanduslikku progressi. Teiseks tuleb samas ulatuses tõendada, et õiglane osa tõhususe kasvust saadavast kasust jääb kasutajatele. Kolmandaks ei tohi kokkulepe, otsus või tegevus seada osalevatele ettevõtjatele piiranguid, mis ei ole sellise tõhususe kasvu saavutamiseks tingimata vajalikud. Neljandaks ei tohi kokkulepe, otsus või tegevus anda osalevatele ettevõtjatele võimalust kõrvaldada kogu tõhus konkurents asjaomaste kaupade või teenuste olulise osa suhtes.
- 191 Pool, kes tugineb sellisele erandile, peab veenvate argumentide ja tõenditega tõendama, et kõik erandi kohaldamiseks nõutavad tingimused on täidetud (vt selle kohta 11. juuli 1985. aasta kohtuotsus *Remia jt vs. komisjon*, 42/84, EU:C:1985:327, punkt 45, ning 6. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus *GlaxoSmithKline Services jt vs. komisjon jt*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ja C-519/06 P, EU:C:2009:610, punkt 82). Juhul kui need argumendid ja tõendid on sellised, mis kohustavad teist poolt neid veenvalt ümber lükkama, võib sellise ümberlükkamise puudumise korral järeldada, et ELTL artikli 101 lõikele 3 tugineval poolel lasuv tõendamiskohustus on täidetud (vt selle kohta 7. jaanuari 2004. aasta kohtuotsus *Aalborg Portland jt vs. komisjon*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, punkt 79, ning 6. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus *GlaxoSmithKline Services jt vs. komisjon jt*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ja C-519/06 P, EU:C:2009:610, punkt 83).
- 192 Täpsemalt, mis puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 190 meenutatud esimest tingimust, siis tõhususe kasv, mille kokkulepe, ettevõtjate ühenduse otsus või kooskõlastatud tegevus peab võimaldama saavutada, ei vasta mis tahes eelisele, mille osalevad ettevõtjad saavad sellest kokkuleppest, otsusest või tegevusest oma majandustegevuse raames, vaid üksnes tuntavatele objektiivsetele eelistele, mille kokkulepe, otsus või tegevus konkreetselt võimaldab saavutada eri sektoris või sektorites või asjaomastel turgudel. Lisaks ei tule selleks, et esimest tingimust saaks pidada täidetuks, tõendada mitte ainult tõhususe kasvu tegelikkust ja ulatust, vaid tõendada ka seda, et see korvab kokkuleppest, otsusest või tegevusest konkurentsile tuleneva kahju (vt selle kohta 13. juuli 1966. aasta kohtuotsus *Consten ja Grundig vs. komisjon*, 56/64 ja 58/64, EU:C:1966:41, lk 502, ja 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus *MasterCard jt vs. komisjon*, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, punktid 232, 234 ja 236, ning analoogia alusel 27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, punkt 43).
- 193 Mis puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 190 meenutatud teist tingimust, siis see eeldab, et tuleb tõendada, et tõhususe kasv, mida kokkulepe, ettevõtjate ühenduse otsus või kooskõlastatud tegevus peab võimaldama saavutada, avaldab soodsat mõju kõikidele kasutajatele, olgu need siis kauplejad, vahetarbijad või lõpptarbijad, eri sektorites või asjaomastel turgudel (vt selle kohta 23. novembri 2006. aasta kohtuotsus *Asnef-Equifax ja Administración del Estado*, C-238/05, EU:C:2006:734, punkt 70, ning 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus *MasterCard jt vs. komisjon*, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, punktid 236 ja 242).
- 194 Sellest järeldub, et niisuguses olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus ELTL artikli 101 lõiget 1 rikkuv tegevus on konkurentsivastane eesmärgi tõttu, st kahjustab konkurentsi piisaval määral, ja kus see võib lisaks mõjutada erinevaid kasutajate või tarbijate kategooriaid, tuleb kindlaks teha, kas, ja kui jah, siis mil määral on sellel tegevusel hoolimata selle kahjulikkusest soodne mõju igale neist kategooriatest.

- 195 Põhikohtuasjas on seega eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne hinnata, kas põhikohtuasjas kõne all olevad eelneva loa andmist, osalemist ja karistusi käsitlevad reeglid võivad avaldada soodsat mõju erinevatele „kasutajate“ kategooriatele, milleks on eelkõige rahvuslikud jalgpalliliidud, profi- või harrastusklubid, elukutselised või harrastusmängijad, noormängijad ja laiemalt tarbijad, olenemata sellest, kas nad on pealtvaatajad või televaatajad.
- 196 Sellega seoses tuleb siiski meenutada, et kuigi sellised reeglid võivad näida põhimõtteliselt õiguspärased, kuna need aitavad tagada profijalgpalli aluseks olevate põhimõtete, väärtuste ja mängureeglite järgimist, eelkõige asjaomaste võistluste avatust ja saavutustel põhinemist ning tagada ka teatud kujul solidaarset ümberjaotamist jalgpallis, siis selliste eesmärkide olemasolu, olgu need kui kiiduväärsed tahes, ei vabasta need reeglid vastu võtnud ühinguid kohustusest tõendada eelotsusetaotluse esitanud kohtus, et nende eesmärkide poole püüdlemine toob esiteks kaasa tegeliku ja mõõdetava tõhususe kasvu ning teiseks kompenseerib põhikohtuasjas kõne all olevatest reeglitest konkurentsile tuleneva kahju.
- 197 Käesoleva kohtuotsuse punktis 190 meenutatud kolmas tingimus, mis käsitleb asjasse puutuva tegevuse vältimatust või vajalikkust, eeldab, et hinnatakse ja võrreldakse vastavalt selle tegevuse ja realselt mõeldavate alternatiivsete meetmete mõju, et teha kindlaks, kas nimetatud tegevusest oodatavat tõhususe kasvu on võimalik saavutada konkurentsi vähem piiravate meetmetega. Seevastu ei saa see viia olenevalt olukorrast valikuni sellise tegevuse ja alternatiivsete meetmete vahel juhul, kui viimased ei tundu konkurentsi vähem piiravad.
- 198 Mis puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 190 meenutatud neljandat tingimust, siis selle täitmise kontrollimine eeldab konkreetsel juhul asjaomaste sektorite või turgude konkurentsi toimimist iseloomustavate kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete asjaolude analüüsi, et teha kindlaks, kas kokkulepe, ettevõtjate ühenduse otsus või kooskõlastatud tegevus annab osalevatele ettevõtjatele võimaluse kõrvaldada kogu tõhus konkurents asjaomaste kaupade või teenuste olulise osa suhtes. Eriti ettevõtjate ühenduse otsuse või kokkuleppe puhul, millega ettevõtjad on ühiselt liitunud, võib nende väga suur turuosa muude oluliste asjaolude hulgas ja nende tervikanalüüsi raames kujutada endast näitajat selle kohta, et otsus või kokkulepe annab oma sisu, eesmärgi või tagajärge arvestades osalevatele ettevõtjatele võimaluse kõrvaldada kogu tõhus konkurents – põhjus, mis iseenesest välistab ETL artikli 101 lõikes 3 ette nähtud erandi kohaldamise. Veel üks asjaolu võib seisneda küsimuses, kas selline otsus või kokkulepe, mis kõrvaldab küll tõhusa konkurentsi ühe vormi või turulepääsu kanali, jätab teised alles või mitte (vt selle kohta 22. oktoobri 1986. aasta kohtuotsus *Metro vs. komisjon*, 75/84, EU:C:1986:399, punktid 64, 65 ja 88).
- 199 Selleks et teha kindlaks, kas neljas tingimus on käesoleval juhul täidetud, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus esiteks arvesse võtma asjaolu, et nagu on märgitud eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktides 174–179, ei ole põhikohtuasjas kõne all olevad eelneva loa andmist, osalemist ja karistusi käsitlevad reeglid piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende reeglite läbipaistvus, objektiivsus, täpsus ja mittediskrimineeriv laad. Tuleb asuda seisukohale, et selline olukord võimaldab üksustel, kes on need reeglid vastu võtnud, takistada liidu territooriumil igasugust konkurentsi klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamise ja turustamise turul.
- 200 Üldisemalt võib käesoleva kohtuotsuse punktis 190 mainitud erinevate tingimuste analüüsimisel olla vaja arvesse võtta kokkuleppe, ettevõtjate ühenduse otsuse või kooskõlastatud tegevusega seotud sektorite või turgude tunnuseid ja erisusi, kui need tunnused ja erisused on analüüsi tulemuse jaoks otsustava tähtsusega (vt selle kohta 6. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus

GlaxoSmithKline Services jt vs. komisjon jt, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ja C-519/06 P, EU:C:2009:610, punkt 103, ning 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus MasterCard jt vs. komisjon, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, punkt 236).

c) Objektivne põhjendus ELTL artikli 102 seisukohast

- 201 Kooskõlas ELTL artikli 101 lõikes 3 sätestatuga tuleneb ELTL artiklit 102 käsitlevast Euroopa Kohtu praktikast, et turgu valitsevas seisundis olev ettevõtja võib põhjendada tegevust, mis võib kuuluda selles artiklis sätestatud keelu kohaldamisalasse (27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, punkt 40, ning 12. mai 2022. aasta kohtuotsus Servizio Elettrico Nazionale jt, C-377/20, EU:C:2022:379, punkt 46).
- 202 Täpsemalt võib selline ettevõtja sel eesmärgil tõendada kas seda, et tema tegevus on objektiivselt vajalik, või seda, et sellega kaasnevat väljatõrjuvat mõju võib tasakaalustada või isegi ületada tõhususe kasv, millest saavad kasu ka tarbijad (27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, punkt 41, ning 12. mai 2022. aasta kohtuotsus Servizio Elettrico Nazionale jt, C-377/20, EU:C:2022:379, punktid 46 ja 86).
- 203 Selle võimaluse esimese osa kohta tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktist 147, et seda, et FIFA ja UEFA on kehtestanud reeglid, mille kohaldamine põhineb diskretsioonil ja mis käsitlevad rahvusvahelistele klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist, klubide ja mängijate nendel võistlustel osalemise kontrolli ning karistusi, ei saa just diskretsioonil põhinemist arvestades mingil juhul pidada objektiivselt põhjendatuks tehniliste või äriliste vajadustega erinevalt sellest, milline võiks olukord olla juhul, kui neid reegleid piiritleksid sisulised kriteeriumid ja menetlusreeglid, mis vastavad kõnealuses valdkonnas nõutavatele läbipaistvuse, selguse, täpsuse, neutraalsuse ja proportsionaalsuse nõuetele. Seega tuleb asuda seisukohale, et nende reeglite, kontrolli ja karistuste eesmärk on objektiivselt põhjendatult jätta kõikide seda liiki võistluse korraldamine nendele üksustele ning sellega kaasneb oht kõrvaldada igasugune kolmandatest isikutest ettevõtjate poolne konkurents, mistõttu kujutab selline tegevus endast turgu valitseva seisundi kuritarvitamist, mis on ELTL artikli 102 kohaselt keelatud ja mida ei õigusta objektivne vajadus.
- 204 Mis puudutab selle võimaluse teist osa, siis peab turgu valitsevas seisundis olev ettevõtja tõendama esiteks, et tema tegevus võib võimaldada tõhususe kasvu saavutada, tõendades selle tegelikkust ja ulatust, teiseks, et selline tõhususe kasv neutraliseerib selle tegevuse tõenäolise kahjuliku mõju konkurentsile ja tarbijate huvidele asjaomasel turul või asjaomastel turgudel, kolmandaks, et see tegevus on tõhususe kasvu saavutamiseks tingimata vajalik, ja neljandaks, et see ei kõrvalda tõhusat konkurentsi olemasoleva või potentsiaalse konkurentsi kõigi või enamiku olemasolevate allikate väljatõrjumisega (vt selle kohta 27. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, punkt 42).
- 205 Samamoodi nagu ELTL artikli 101 lõikes 3 ette nähtud erandi puhul nõuab see põhjendus, et sellele tuginev ettevõtja tõendaks veenvate argumentide ja tõenditega, et kõik selle erandi kohaldamiseks nõutavad tingimused on täidetud.
- 206 Käesoleval juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne teha otsus küsimuses, kas põhikohtuasjas kõne all olevad reeglid vastavad kõigile tingimustele, mis võimaldavad neid pidada ELTL artikli 102 seisukohast põhjendatuks, pärast seda, kui ta on andnud pooltele võimaluse täita neil lasuvat tõendamiskohustust, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 191.

- 207 Nendest tingimustest, mis on kohaldatavad nii ELTL artikli 101 lõike 3 kui ka ELTL artikli 102 kontekstis, neljanda kohta tuleb samas märkida, et võttes arvesse kõnealuste reeglite – mille kohaselt on liidu territooriumil kõigi klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamiseks ja turustamiseks vaja FIFA ja UEFA eelnevat luba, ilma et selle pädevusega kaasneksid sobivad sisulised kriteeriumid ja menetlusreeglid – olemust ning turgu valitsevat või isegi monopoolset seisundit, mis, nagu rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, kuulub asjaomasel turul nendele kahele üksusele, tuleb asuda seisukohale, et need reeglid annavad nimetatud üksustele võimaluse takistada kogu konkurentsi sellel turul, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 199.
- 208 Lisaks väärrib meeldetuletamist, et käesoleva kohtuotsuse punktides 190 ja 204 mainitud neljast kumulatiivsest tingimusest ühe täitmata jätmisest piisab, et välistada, et selliste reeglite suhtes, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võib kohaldada ELTL artikli 101 lõikes 3 ette nähtud erandit või et neid võib pidada ELTL artikli 102 seisukohast põhjendatuks.
- 209 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb viiendale küsimusele vastata, et ELTL artikli 101 lõiget 3 ja artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et reeglite suhtes, millega ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest vastutavad ühingud, kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, seavad kolmandast isikust ettevõtja poolt liidu territooriumil klubidevaheliste jalgpallivõistluste loomise sõltuvusse nende eelnevast loast ning kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate sellistel võistlustel osalemist karistuste ähvardusel, võib kohaldada erandit ELTL artikli 101 lõikest 1 või pidada ELTL artikli 102 seisukohast põhjendatuks üksnes juhul, kui veenvate argumentide ja tõendite abil on tõendatud, et kõik selleks nõutavad tingimused on täidetud.

5. Neljas küsimus, mis puudutab ELTL artiklite 101 ja 102 tõlgendamist spordivõistlustega seotud õigusi käsitlevate reeglite korral

- 210 Neljanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas ELTL artikleid 101 ja 102 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus reeglid, mille on kehtestanud ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest vastutavad ühingud, kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, ning milles on esiteks neid ühinguid nimetatud kui kõikide nende õiguste algseid omajaid, mis võivad tekkida seoses nende „pädevusalasse“ kuuluvate võistlustega, sh õigused, mis on seotud kolmandast isikust ettevõtja korraldatud võistlusega, ja millega on teiseks nimetatud ühingutele antud ainupädevus nende õiguste turustamiseks.
- 211 Sellega seoses tuleb märkida, et Euroopa Kohtule esitatud kirjalikes ja suulistes seisukohtades väitsid FIFA ja UEFA tungivalt, et Šveitsi eraõiguse norme, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab – täpsemalt FIFA põhikirja artikli 67 lõiget 1 ja artikli 68 lõiget 1 –, tuleb osas, milles need käsitlevad seoses FIFA ja UEFA „pädevusalasse“ kuuluvate võistluste, mängude ja muude üritustega tekkida võivaid õigusi, mõista nii, et neid ei kohaldata mitte kõigile nende kahe üksuse territoriaalsesse pädevusse ja muusse vastavasse pädevusse kuuluvatele võistlustele, vaid nende hulgast üksnes võistlustele, mida korraldavad nimetatud üksused, mitte aga võistlustele, mida võivad korraldada kolmandatest isikutest üksused või ettevõtjad. FIFA ja UEFA ei saa tõlgenduse kohaselt, mille nad ise neile reeglitele on andnud, seega mingil juhul väita, et neil on õigused, mis võivad tekkida seoses selliste kolmandatest isikutest üksuste või ettevõtjate korraldatud võistlustega.

212 Neil asjaoludel, märkides küll – nagu seda tegi põhikohtuasja hageja Euroopa Kohtus toimunud kohtuistungil –, et põhikohtuasjas kõne all olevaid reegleid võib mõista muul viisil, arvestades erinevaid tähendusi, mis terminil „pädevusala“ võib olla, ning et neid norme tuleks seega muuta, et kõrvaldada igasugune võimalik mitmetimõistetavus selles küsimuses, vastab Euroopa Kohus käesolevale küsimusele lähtuvalt eelmises punktis nimetatud tõlgendusest ning võttes arvesse, et kõnealused reeglid ja eelmistes küsimustes kõne all olnud eelneva loa andmist, osalemist ja karistusi käsitlevad reeglid on üksteist täiendavad. Selline vastus ei mõjuta järelikult vastust, mis võidakse anda eraldi küsimusele, kas ETLT artiklitega 101 ja 102 on vastuolus õigusnormid, millega selline üksus nagu FIFA nimetab ennast ise või niisuguse üksuse nagu UEFA kõikide nende õiguste algseks omajaks, mis võivad tekkida seoses võistlustega, mis kuuluvad küll nende territoriaalsesse pädevusalasse ja muusse vastavasse pädevusse, kuid mida korraldavad kolmandatest isikutest üksused või ettevõtjad.

a) Spordivõistlustega seotud õiguste omamine

213 ETLT artikli 345 kohaselt ei mõjuta EL leping ja EL toimimise leping mingil viisil omandi õiguslikku režiimi liikmesriikides.

214 Sellest järeldub, et ei saa asuda seisukohale, et niisugused reeglid nagu FIFA põhikirja artiklid 67 ja 68 on ETLT artiklitega 101 ja 102 põhimõtteliselt vastuolus seetõttu, et nendes reeglites on seda üksust ja UEFAt nimetatud kui kõikide nende õiguste algseid omajaid, mis võivad tekkida seoses klubidevaheliste profijalgpallivõistlustega, mida nad korraldavad liidu territooriumil neil võistlustel osalevate profijalgpalliklubide ja mängijate möödapäasmatul kaasabil.

215 Vastupidi, ETLT artiklite 101 ja 102 tõlgendamine Euroopa Kohtu poolt ja nende artiklite kohaldamine eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt peavad lähtuma asjaolust, et nende õiguste omandi õiguslik režiim, millele need reeglid on kohaldatavad, võib liikmesriigiti varieeruda, ning seega tuleb küsimust, milline tähendus tuleb anda mõistele „algne omand“, millele need reeglid viitavad, analüüsida eelkõige omandiõiguse ja intellektuaalomandi valdkonnas kohaldatava õiguse alusel, nagu sisuliselt märkis suur hulk Euroopa Kohtus seisukohad esitanud valitsusi. Osa neist märkis, et mis neid puudutab, siis selleks, et see mõiste oleks kooskõlas omandi- ja intellektuaalomandi valdkonnas kohaldatavate riigisiseste õigusnormidega, tuleb seda käsitada kui õiguste „vabatahtlikku loovutamist“ või õiguste „sunniviisilist loovutamist“ profijalgpalliklubide poolt rahvuslikele jalgpalliliitudele hetkel, mil klubid viimastega liituvad, millele lisandub samade õiguste hilisem üleandmine FIFA-le ja UEFA-le hetkel, mil need alaliidud nendega ühinevad.

216 Käesolev kohtuasi ei puuduta siiski seda küsimust, mille analüüsimisel tuleks arvesse võtta ka Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 17, mis kujutab endast õigusnormi, mille eesmärk on anda eraõiguslikele isikutele õigusi, tagades omandiõiguse ja intellektuaalomandi õiguse, muutmata neid õigusi siiski absoluutseks või puutumatuks (vt selle kohta 29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Spiegel Online, C-516/17, EU:C:2019:625, punkt 56), nagu Euroopa Kohus on käesoleval juhul konkreetselt vaidluse all olevate õiguste kohta juba märkinud (18. juuli 2013. aasta kohtuotsus FIFA vs. komisjon, C-204/11 P, EU:C:2013:477, punkt 110, ja 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus UEFA vs. komisjon, C-201/11 P, EU:C:2013:519, punkt 102).

b) Spordivõistlustega seotud õiguste kasutamine

- 217 Mis puudutab küsimust, kas reeglid, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab, on ELTL artikli 101 lõikega 1 ja artikliga 102 vastuolus osas, milles need ei puuduta enam nende õiguste algset omandit, mis võivad tekkida seoses klubidevaheliste profijalgpallivõistlustega, mida korraldavad FIFA ja UEFA, vaid nende õiguste kasutamist ärieesmärgil, siis tuleneb kõigepealt käesoleva kohtuotsuse punktidest 115, 117, 118, 139 ja 140, et selliseid reegleid võib käsitada paralleelselt ühelt poolt „ettevõtjate ühenduse otsusena“ ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses ja teiselt poolt tegevusena, mis pärineb „turgu valitsevas seisundis“ olevalt „ettevõtjalt“ ja mis tuleneb reguleerimispädevuse teostamisest, seega teistsugusest vahendist kui need, mida kasutatakse saavutustel põhinevas ettevõtjatevahelises konkurentsisis.
- 218 Seejärel tuleb märkida, et ELTL artikli 101 lõike 1 punkt b ja artikli 102 punkt b keelavad sõnaselgelt ettevõtjate ühenduste otsused ja kuritarvitused, mis seisnevad konkurentsi takistamises või piiramises, piirates või kontrollides muude konkurentsiparameetrite hulgas tootmist ja turge tarbijate kahjuks.
- 219 Nagu märkisid eelkõige teatud valitsused, kes esitasid Euroopa Kohtule oma seisukohad, ja komisjon, on põhikohtuasjas kõne all olevate reeglite eesmärk – nagu annab tunnistust nende sisu analüüs – just kohustuslikult ja täielikult asendada FIFA ja UEFA mis tahes vormis korraldatud klubidevaheliste profijalgpallivõistlustega seoses tekkida võivate kõikide õiguste ainuõigusliku ja kollektiivse kasutamise süsteemiga mis tahes muud kasutamisiisid, mille profijalgpalliklubid, kes osalevad nende võistluste raames korraldatavates mängudes, võiksid nende reeglite puudumise korral vabalt valida, olenemata sellest, kas see kasutamisiis on individuaalne, kahepoolne või isegi mitmepoolne.
- 220 Niisugused reeglid, nagu on sätestatud FIFA põhikirja artiklites 67 ja 68, jätavad sellele ühingule selges ja täpses sõnastuses ainupädevuse määrata oma reeglites kindlaks tingimused, mille kohaselt tema ise või kolmas isik võib nendest õigustest kasu saada või neid kasutada. Lisaks jätavad need FIFA-le ja UEFA-le ainupädevuse lubada mängude või ürituste – sealhulgas nende, mis on seotud klubidevaheliste jalgpallivõistlustega – levitamist audiovisuaalsetel või muudel andmekandjatel ilma kohta, sisu, kuupäeva või tehnilisi vahendeid puudutavate piiranguteta.
- 221 Lisaks on nendes reeglites sama üheselt mõistetavas sõnastuses ette nähtud, et niisugusesse pädevusse kuuluvad kõik nimetatud õigused, olgu siis tegemist varaliste õiguste, audiovisuaalse salvestamise, reprodutseerimise ja levitamise õiguste, multimeediaõiguste, turundus- ja müügiesitamisõiguste või siis intellektuaalomandiõigustega.
- 222 Nii võimaldavad need reeglid FIFA-l ja UEFA-l täies ulatuses kontrollida nende korraldatavate klubidevaheliste võistlustega seotud õiguste pakkumist ning järelikult takistada igasugust konkurentsi profijalgpalliklubide vahel nende õiguste suhtes, mis on seotud mängudega, milles viimased osalevad. Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust nähtub, et selline konkurentsi toimimise viis turul ei ole sugugi teoreetiline, vaid vastupidi tegelik ja konkreetne, ning näiteks Hispaanias eksisteeris see kuni 2015. aastani audiovisuaalõiguste puhul, mis on seotud asjaomase rahvusliku jalgpalliliidu korraldatud võistlustega.
- 223 Lõpuks, mis puudutab põhikohtuasjas kõne all olevate reeglite majanduslikku ja õiguslikku konteksti, siis tuleb esiteks märkida, et erinevad õigused, mis võivad tekkida seoses klubidevaheliste profijalgpallivõistlustega, kujutavad endast nendest võistlustest saadavat peamist tuluallikat eelkõige FIFA ja UEFA kui nende võistluste korraldajate jaoks ning profijalgpalliklubide

jaoks, ilma kelle osalemiseta ei saa need võistlused toimuda. Need õigused on seega võistlustega kaasneva majandustegevuse keskmes ja nende müük on järelikult võistluste korraldamisega lahutamatu seotud.

- 224 Selles osas on monopol, mille põhikohtuasjas kõne all olevad reeglid annavad need kehtestanud üksusele, st FIFA-le, ning UEFA-le õiguste kasutamise ja turustamise valdkonnas, seostatav täieliku kontrolliga, mis neil üksustel on võistluste korraldamise ja turustamise üle tänu reeglitele, mis on eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimese kolme küsimuse ese, ning tugevdab nende reeglite õiguslikku, majanduslikku ja praktilist ulatust.
- 225 Teiseks, sõltumata majandustegevusest, mis nendega kaasneb, kujutavad põhikohtuasjas käsitletavat õigused kui sellised endast olulist osa moonutamata konkurentsi süsteemist, mille loomine ja säilitamine on EL lepingu ja EL toimimise lepingu eesmärk, nagu Euroopa Kohus on juba märkinud seoses profijalgpalliklubidele kuuluvate kaubamärgiõigustega (vt selle kohta 12. novembri 2002. aasta kohtuotsus Arsenal Football Club, C-206/01, EU:C:2002:651, punktid 47 ja 48). Nimelt kujutavad need endast õiguslikult kaitstud ja iseseisva majandusliku väärtusega õigusi varem olemasoleva kauba või teenuse – käesoleval juhul mäng või mängude seeria, mille käigus üks konkreetne klubi ühe või mitme teise klubiga vastamisi läheb – kaubanduslikul eesmärgil käitamiseks erinevates vormides.
- 226 Seega on tegemist konkurentsiparameetriga, mille põhikohtuasjas kõne all olevad reeglid jätavad FIFA ja UEFA korraldatud klubidevahelistel võistlustel osalevate profijalgpalliklubide kontrolli alt välja.
- 227 Kolmandaks, erinevalt kitsas tähenduses klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamisest, mis on „horisontaalne“ majandustegevus, milles osalevad ainult üksused või ettevõtjad, kes neid tegelikult või potentsiaalselt korraldavad, on nende võistlustega seotud erinevate õiguste turustamine „vertikaalne“, kuna pakkumise poolel osalevad need samad üksused või ettevõtjad ning nõudluse poolel ettevõtjad, kes soovivad neid õigusi osta kas selleks, et müüa need edasi teleringhäälinguorganisatsioonidele ja teistele meediateenuste osutajatele (kauplemine) või levitada ise mängu erinevate elektroonilise side võrkude ja erinevate andmekandjate kaudu, nagu lineaarne või tellitav televisioon, raadioteenused, internet, mobiiltelefoniseadmed ja muud uudsed andmekandjad. Lisaks võivad need erinevad ringhäälinguorganisatsioonid ise müüa pinda või aega teistes majandussektorites tegutsevatele ettevõtjatele reklaami või sponsorluse eesmärgil, et võimaldada viimastel võistluste ülekannete ajal oma kaupu või teenuseid nähtavaks teha.
- 228 Sellised reeglid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on seega nende sisu, eesmärgi, mida nendega soovitakse konkurentsi suhtes objektiivselt saavutada, ning nende majanduslikku ja õiguslikku konteksti arvestades oma olemuselt sellised, et nad mitte ainult ei takista igasugust konkurentsi FIFA ja UEFA liikmeks olevate rahvuslike jalgpalliliitudega liitunud profijalgpalliklubide vahel nende mängudega seotud erinevate õiguste turustamisel, milles nad osalevad, vaid ka kahjustavad konkurentsi toimimist nende kolmandatest isikutest ettevõtjate kahjuks, kes tegutsevad kõigil meediaturgudel, mis asuvad turustamisahelas tagapool, kahjustades seeläbi tarbijaid ja televaatajaid.
- 229 Eelkõige võivad need reeglid võimaldada kahel üksusel, kellele need annavad selles valdkonnas monopoli pakkumise täieliku kontrolli vormis, kohaldada liiga kõrgeid ja seega kuritarvitavaid müügihindu (vt selle kohta 14. veebruari 1978. aasta kohtuotsus United Brands ja United Brands Continentaal vs. komisjon, 27/76, EU:C:1978:22, punkt 250, ning 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Kanal 5 ja TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, punktid 28 ja 29), mille korral on õiguste

tegelikel või potentsiaalsetel ostjatel *a priori* vaid piiratud läbirääkimisvõim, arvestades klubidevaheliste profijalgpallivõistluste ja -mängude põhjanevat ja möödapääsmatut kohta reklaamtoodetena, mis võivad ligi meelitada ja lojaalseks muuta laia avalikkuse kogu aasta jooksul, programmide ja saadete paketi, mida ringhäälinguorganisatsioonid saavad oma klientidele ja üldisemalt televaatajatele pakkuda. Lisaks, kohustades kõiki olemasolevaid või potentsiaalseid õiguste ostjaid hankima kahelt müüjalt, kes mõlemad pakuvad selliste toodete valikut, millel puuduvad alternatiivsed pakkumised ning millel on väga tugev kuvand ja maine, võivad need reeglid viia selleni, et praegused või potentsiaalsed ostjad ühtlustavad oma turukäitumist ja pakkumist oma klientidele, ning võivad seega kaasa tuua valiku ja uuenduste vähenemise tarbijate ja televaatajate kahjuks.

- 230 Kõigil neil põhjustel võib selliseid reegleid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, niivõrd, kuivõrd need asendavad kohustuslikult ja täielikult FIFA ja UEFA korraldatud klubidevaheliste profijalgpallivõistlustega seoses tekkida võivate kõikide õiguste ainuõigusliku kasutamise süsteemiga mis tahes muud kasutamisiisid, mille võiks nende puudumise korral vabalt valida, pidada sellisteks, mille „eesmärk“ on takistada või piirata konkurentsi erinevatel asjaomastel turgudel ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses, ja turgu valitseva seisundi „kuritarvitamiseks“ ELTL artikli 102 tähenduses, kui ei ole tõendatud, et need reeglid on põhjendatud. See on nii seda enam, kui need reeglid on kombineeritud eelmistes küsimustes kõne all olnud eelneva loa andmist, osalemist ja karistusi käsitlevate reeglitega.

c) Võimalik põhjendus

- 231 Mis puudutab küsimust, kas sellised reeglid võivad vastata kõigile käesoleva kohtuotsuse punktides 190 ja 204 meenutatud tingimustele, mis peavad olema täidetud, et nende suhtes võiks kohaldada ELTL artikli 101 lõikest 3 tulenevat erandit, ja et neid saaks pidada ELTL artikli 102 seisukohast põhjendatuks, siis tuleb märkida, et selles küsimuses peab otsuse tegema eelotsusetaotluse esitanud kohus, olles enne andnud põhikohtuasja pooltele võimaluse täita neil kummalgi lasuvat tõendamiskohustust.
- 232 Samas tuleb esiteks märkida, et Euroopa Kohtus väitsid põhikohtuasja kostjad, mitu valitsust ja komisjon, et need reeglid võimaldavad saavutada tõhususe kasvu, aidates parandada nii tootmist kui ka turustamist. Nimelt, võimaldades olemasolevatel või potentsiaalsetel ostjatel pidada õiguste ostu üle läbirääkimisi kahe ainuõigusliku müüjaga enne iga nende korraldatud rahvusvahelist või Euroopa tasandi võistlust, vähendavad need reeglid märkimisväärselt nende tehingukulusid ja ebakindlust, millega nad silmitsi seisaksid, kui nad peaksid igal üksikjuhul eraldi läbirääkimisi pidama osalevate klubidega, kelle seisund ja vastavad huvid võivad nende õiguste turustamise osas erineda. Lisaks ja eelkõige võimaldavad need reeglid olemasolevatel või potentsiaalsetel ostjatel saada kindlaksmääratud tingimustel, mida kohaldatakse rahvusvahelisel või Euroopa tasandil ühtselt, võrreldamatult atraktiivsemad õigused kui need, mida võiksid neile pakkuda ühes või teises konkreetsetes mängus osalevad klubid, võttes arvesse asjaolu, et nendel õigustel on FIFA või UEFA üldtuntus ning need puudutavad kui mitte kõiki nende korraldatavaid võistlusi, siis vähemalt ühte terviklikku komplekti selle võistluse erinevates etappides kavandatud mängudest (kvalifikatsioonimängud, alagruppide mängud ja *play-off*-mängud).
- 233 Siiski on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne põhikohtuasja poolte esitatavaid argumente ja tõendeid arvestades kindlaks teha tõhususe kasvu ulatus ning juhul, kui tegelik tõhususe kasv ja selle ulatus on tõendatud, otsustada, kas see võib kompenseerida põhikohtuasjas kõne all olevatest reeglitest konkurentile tuleneva kahju.

- 234 Teiseks väitsid põhikohtuasja kostjad, mitu valitsust ja komisjon, et õiglane osa kasust, mis näib tulenevat põhikohtuasjas kõne all olevate reeglitega saavutatud tõhususe kasvust, on jäetud kasutajatele. Märkimisväärset osa kasust, mis saadakse FIFA ja UEFA korraldatud klubidevaheliste jalgpallivõistlustega seotud erinevate õiguste tsentraliseeritud müügist, kasutatakse rahastamise või projektide jaoks, mille eesmärk on tagada teatud vormis solidaarne ümberjaotamine jalgpallis mitte ainult nendel võistlustel osalevate profijalgpalliklubide kasuks, vaid ka neile, kes seal ei osale, harrastusklubidele, elukutselistele mängijatele, naiste jalgpallile, noormängijatele ning teistele jalgpallis osalejate kategooriatele. Ka tsentraliseeritud müügist tulenev tootmise ja turustamise parandamine ning sellest saadava kasumi solidaarne ümberjaotamine toovad lõppkokkuvõttes kasu toetajatele, televaatajatest tarbijatele ja laiemalt kõigile liidu kodanikele, kes tegelevad jalgpalliga harrastustasemel.
- 235 Need argumendid tunduvad esmapilgul veenvad, võttes arvesse ülemaailmselt või Euroopa tasandil korraldatavate klubidevaheliste jalgpallivõistluste olulisi tunnuseid. Võistluste laitmatu toimimine, kestvus ja edu põhinevad nimelt tasakaalu säilitamisel ja selles osalevate profijalgpalliklubide vahel teatud võrdsete võimaluste säilitamisel, võttes arvesse neid klubisid ühendavat vastastikust seost, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 143. Lisaks sõltuvad need võistlused väiksematest profijalgpalliklubidest ja jalgpalli harrastusklubidest, kes seal küll ei osale, kuid investeerivad kohalikul tasandil selliste andekate noormängijate värbamisse ja väljaõppesse, kellest osa saab elukutselisteks mängijateks ja võib loota liituda klubiga, kes nendel võistlustel osaleb (vt selle kohta 16. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, punktid 41–45). Lõpuks tugevdab jalgpalli solidaarne toimimine tingimusel, et see on tegelik, selle hariduslikku ja sotsiaalset funktsiooni liidus.
- 236 Samas tuleb kasu, mis saadakse klubidevaheliste jalgpallivõistlustega seotud erinevate õiguste tsentraliseeritud müügist iga kasutajate kategooria – sealhulgas mitte ainult profi- ja harrastusklubide ning teiste jalgpallis osalejate, vaid ka pealtvaatajate ja televaatajate – jaoks, tuvastada tegelikult ja konkreetselt.
- 237 Lõppkokkuvõttes on seega eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne eelkõige raamatupidamislike ja finantsalaste tõendite põhjal, mille põhikohtuasja pooled peavad esitama, kindlaks teha, mil määral kõnealused argumendid – olgu need seotud „horisontaalse“ solidaarsusega nendel võistlustel osalevate klubide vahel või „vertikaalse“ solidaarsusega erinevate teiste jalgpallis osalejatega – leiavad tõepoolest kinnitust põhikohtuasjas kõne all olevate reeglite puhul.
- 238 Kolmandaks on samuti eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne põhikohtuasja poolte esitatavate tõendite alusel kindlaks teha, kas põhikohtuasjas kõne all olevad reeglid on tingimata vajalikud selleks, et saavutada eespool mainitud tõhususe kasv ja tagada sellest saadavast kasust õiglase osa solidaarne ümberjaotamine kõikidele kasutajatele, olgu siis tegemist profi- või harrastusjalgpallis osalejate, pealtvaatajate või televaatajatega.
- 239 Neljandaks, mis puudutab küsimust, kas kõnealused reeglid jätavad alles tõhusa konkurentsi asjaomaste kaupade või teenuste olulise osa suhtes, siis tuleb märkida, et kuigi need reeglid kõrvaldavad pakkumise poolel igasuguse konkurentsi, ei tundu need iseenesest seevastu kõrvaldavat konkurentsi nõudluse poolel. Nimelt, kuigi need võivad panna olemasolevatele või potentsiaalsetele ostjatele kohustuse maksta õiguste omandamise eest kõrgemat hinda ja seega vähendada nende ostjate arvu, kes suudavad seda teha, või isegi ajendada neid omavahel

koonduma, võimaldavad need ostjatel vastutasuks ligi pääseda nii sisu kui ka kuvandi poolest atraktiivsemale tootele, mille puhul konkurents on elav, arvestades selle eelispositsiooni programmide või saadete pakettis, mida võidakse pakkuda klientidele ja laiemalt televaatajatele.

- 240 Siiski saab eelotsusetaotluse esitanud kohus selle konkurentsi tegelikkust ja tähtsust hinnata üksnes neid tegelikke õiguslikke ja majanduslikke tingimusi arvesse võttes, milles FIFA oma põhikirja artiklite 67 ja 68 alusel reguleerib võistlustega seotud erinevate õiguste (audiovisuaal-, multimeedia-, turundus- ja muud õigused) kasutamist ja turustab neid õigusi. Kui müüjate vahel ja seega „toodete vahel“ puudub konkurents, saab konkurentsi muu hulgas tagada avatud, läbipaistva ja mittediskrimineeriva enampakkumise, valiku- või pakkumismenetluse abil, mille tulemusel tehakse erapooletu otsus ja mis võimaldab seega olemasolevatel või potentsiaalsetel ostjatel pakkuda „toodete suhtes“ tõhusat ja moonutamata konkurentsi. See võib sõltuda ka sellest, kui kaua neid õigusi pakutakse, kas need on ainuõigused või mitte, nende geograafilisest ulatusest, mängude arvust (komplektid) ja mängude liigist (kvalifikatsioonimängud, alagruppide mängud või *play-off*-mängud), mida need võimaldavad levitada, ning kõikidest muudest õiguslikest, tehnilistest ja rahalistest tingimustest, mille alusel neid õigusi saab osta. Lisaks nendele õiguslikele parameetritele võib konkurents sõltuda ka olemasolevate või potentsiaalsete ostjate arvust, nende vastavast turuseisundist ja seostest, mis neil võivad olla nii omavahel kui ka teiste jalgpallis osalejatega, nagu profijalgpalliklubid, muud ettevõtjad või FIFA ja UEFA ise.
- 241 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb neljandale küsimusele vastata, et ELTL artikleid 101 ja 102 tuleb tõlgendada nii, et

- nendega ei ole vastuolus reeglid, mille on kehtestanud ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest vastutavad ühingud, kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, osas, milles on neid ühinguid nimetatud kui kõikide nende õiguste algseid omajaid, mis võivad tekkida seoses nende „pädevusalasse“ kuuluvate võistlustega, kui neid reegleid kohaldatakse üksnes nende ühingute korraldatud võistluste suhtes, mitte aga võistluste suhtes, mida võivad korraldada kolmandatest isikutest üksused või ettevõtjad;
- nendega on sellised reeglid vastuolus osas, milles need annavad samadele ühingutele kõnealuste õiguste turustamiseks ainupädevuse, välja arvatud juhul, kui veenvate argumentide ja tõenditega on tõendatud, et täidetud on kõik tingimused, mis on nõutavad selleks, et nende reeglite suhtes võiks ELTL artikli 101 lõike 3 alusel teha erandi selle artikli lõike 1 kohaldamisest ja et neid saaks pidada ELTL artikli 102 seisukohast põhjendatuks.

C. Kuues küsimus, mis puudutab liikumisvabadusi

- 242 Kuuenda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas ELTL artikleid 45, 49, 56 ja 63 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus reeglid, millega ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest vastutavad ühingud, kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, seavad kolmandast isikust ettevõtja poolt liidu territooriumil klubidevaheliste jalgpallivõistluste loomise sõltuvusse nende eelnevast loast ning kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate sellistel võistlustel osalemist karistuste ähvardusel, kui need reeglid ei ole piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus.

1. Asjakohase liikumisvabaduse kindlakstegemine

- 243 Kui liikmesriigi kohus palub Euroopa Kohtul tõlgendada EL toimimise lepingu erinevaid sätteid, mis käsitlevad liikumisvabadusi, selleks et ta saaks teha otsuse meetme kohta, mis kuulub samal ajal mitme nimetatud vabaduse alla, ja kui ilmneb, et arvestades meetme eset, on see ühega neist vabadustest seotud ülekaalukalt ja teistega teisejärguliselt, piirdub Euroopa Kohus üldjuhul selle vabaduse analüüsimisega, mis peamiselt asjasse puutub (vt selle kohta 8. septembri 2009. aasta kohtuotsus Liga Portuguesa de Futebol Profissional ja Bwin International, C-42/07, EU:C:2009:519, punkt 47, ning 7. septembri 2022. aasta kohtuotsus Cilevičs jt, C-391/20, EU:C:2022:638, punktid 50 ja 51).
- 244 Käesoleval juhul palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul tõlgendada EL toimimise lepingu sätteid, mis käsitlevad töötajate vaba liikumist, asutamisvabadust, teenuste osutamise vabadust ja kapitali vaba liikumist. Nende reeglite eesmärk, mille kohta see kohus peab põhikohtuasjas otsuse tegema, on eeskätt seada liidu territooriumil mis tahes uute klubidevaheliste jalgpallivõistluste korraldamine ja turustamine sõltuvusse FIFA ja UEFA eelnevast loast ning seega muuta loa andmisest sõltuvaks iga ettevõtja, kes soovib tegeleda sellise majandustegevusega mis tahes liikmesriigis. Kuigi vastab tõele, et eelneva loa andmise reeglitega kaasnevad reeglid, mille alusel kontrollitakse profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist nendel võistlustel, võib neid reegleid käesolevale küsimusele vastamisel pidada esimestega võrreldes teisejärguliseks selles mõttes, et need üksnes kaasnevad esimestega.
- 245 Seega võib põhikohtuasjas käsitletavaid FIFA ja UEFA reegleid pidada ülekaalukalt seotuks teenuste osutamise vabadusega, mis hõlmab kõiki teenuseid, mida ei osutata püsivalt ja pidevalt sihtliikmesriigis asuvast tegevuskohast (7. septembri 2022. aasta kohtuotsus Cilevičs jt, C-391/20, EU:C:2022:638, punkt 53).
- 246 Neil asjaoludel piirdub Euroopa Kohus oma analüüsis ELTL artikliga 56.

2. Teenuste osutamise vabaduse piirangu esinemine

- 247 ELTL artikliga 56, milles on teenuste osutamise vabadus ette nähtud nii teenuseosutajatele kui ka teenusesaajatele, on vastuolus mis tahes meetmed – isegi kui neid kohaldatakse vahet tegemata –, mis võivad takistada selle vabaduse teostamist, keelates teenuseosutajate tegevuse muudes liikmesriikides kui see, kus nad asuvad, häirides seda tegevust või muutes selle vähem atraktiivseks (vt selle kohta 8. septembri 2009. aasta kohtuotsus Liga Portuguesa de Futebol Profissional ja Bwin International, C-42/07, EU:C:2009:519, punkt 51, ning 3. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Google Ireland, C-482/18, EU:C:2020:141, punktid 25 ja 26).
- 248 Käesoleval juhul on see põhikohtuasjas kõne all olevate reeglite puhul nii. Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgituste kohaselt ei ole need reeglid piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus, võimaldavad need FIFA-l ja UEFA-l diskretsiooni alusel kontrollida, mis tahes kolmandast isikust ettevõtja võimalust korraldada ja turustada liidu territooriumil klubidevahelisi jalgpallivõistlusi, iga profijalgpalliklubi võimalust nendel võistlustel osaleda ning kaudselt ka kõigi teiste ettevõtjate võimalust osutada nende võistluste korraldamise või turustamisega seotud teenuseid, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 175 ja 176 sisuliselt märkis.

- 249 Nii toimides need reeglid mitte lihtsalt ei häiri erinevaid asjasse puutuvaid majandustegevusi või ei muuda neid vähem atraktiivseks, vaid tõepoolest takistavad neid, piirates mis tahes uue turuletulija võimalust nendega tegeleda (vt analoogia alusel 10. märtsi 2009. aasta kohtuotsus Hartlauer, C-169/07, EU:C:2009:141, punkt 34, ja 8. juuni 2023. aasta kohtuotsus Prestige and Limousine, C-50/21, EU:C:2023:448, punkt 62).
- 250 Sellest järeldub, et nimetatud reeglid kujutavad endast ELTL artiklis 56 sätestatud teenuste osutamise vabaduse piirangut.

3. Võimalik põhjendus

- 251 Meetmed, mis ei ole riiklikku päritolu, võivad olla lubatud isegi siis, kui need piiravad EL toimimise lepingus sätestatud liikumisvabadust, kui on tõendatud esiteks, et nende võtmine on põhjendatud muu kui puhtalt majanduslikku üldist huvi teeniva õiguspärase eesmärgiga, ja teiseks, et need järgivad proportsionaalsuse põhimõtet, mis tähendab, et need meetmed on eesmärgi saavutamiseks sobivad ega lähe eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale (vt selle kohta 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, punkt 104, ning 13. juuni 2019. aasta kohtuotsus TopFit ja Biffi, C-22/18, EU:C:2019:497, punkt 48). Mis puudutab täpsemalt selliste meetmete sobivuse tingimust, siis tuleb meenutada, et neid saab pidada konkreetse eesmärgi saavutamiseks sobivaks üksnes juhul, kui need vastavad tõepoolest huvile saavutada see eesmärk ühtselt ja süstemaatiliselt (vt selle kohta 8. septembri 2009. aasta kohtuotsus Liga Portuguesa de Futebol Profissional ja Bwin International, C-42/07, EU:C:2009:519, punkt 61, ning 6. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Ungari (kõrgharidusöpe), C-66/18, EU:C:2020:792, punkt 178).
- 252 Samamoodi nagu riikliku päritoluga meetmete puhul, peab kõnealuste mitteriikliku päritoluga meetmete võtja tõendama, et need kaks kumulatiivset tingimust on täidetud (vt analoogia alusel 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus komisjon vs. Küpros, C-515/14, EU:C:2016:30, punkt 54, ja 18. juuni 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Ungari (ühingute läbipaistvus), C-78/18, EU:C:2020:476, punkt 77).
- 253 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 142–144 ja 196 esile toodud asjaolusid, tuleb käesoleval juhul asuda seisukohale, et selliste reeglite kehtestamine, mis käsitlevad klubidevahelistele jalgpallivõistlustele eelneva loa andmist ning nendel võistlustel profijalgpalliklubide ja sportlaste osalemist, võib põhimõtteliselt olla põhjendatud üldist huvi teenivate eesmärkidega, mis seisnevad selles, et enne selliste võistluste korraldamist tagatakse, et võistluste korraldamisel järgitakse profijalgpalli aluseks olevaid põhimõtteid, väärtusi ja mängureegleid, eelkõige selliseid väärtusi nagu avatus, saavutused ja solidaarsus, aga ka seda, et need võistlused haakuvad sisuliselt ühtselt ja ajaliselt kooskõlastatult seda spordiala iseloomustavate riigisiseste, Euroopa ja rahvusvaheliste võistluste „korrastatud süsteemiga“.
- 254 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 147, 175, 176 ja 199, ei saa need eesmärgid siiski selliste reeglite vastuvõtmist põhjendada, kui nendega ei kaasne sisulisi kriteeriume ja menetlusreegleid, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, täpsus ja mittediskrimineeriv laad.
- 255 Nimelt selleks, et sellist eelneva loa andmise korda, nagu on nende reeglitega kehtestatud, saaks pidada põhjendatuks, peab see igal juhul põhinema objektiivsetel, mittediskrimineerivatel ja ette teada olevatel kriteeriumidel, nii et eelneva loa andmise või andmisest keeldumise pädevusega asutusele antud diskretsiooni teostamine oleks piiritletud ning välditaks diskretsiooni

meelevaldset kasutamist (vt selle kohta 22. jaanuari 2002. aasta kohtuotsus Canal Satélite Digital, C-390/99, EU:C:2002:34, punkt 35, ning 13. juuni 2019. aasta kohtuotsus TopFit ja Biffi, C-22/18, EU:C:2019:497, punkt 65).

- 256 Arvestades eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitusi, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 248, ei näi käesoleval juhul põhikohtuasjas kõne all olevad reeglid olevat sellised, mida oleks võimalik pidada üldist huvi teeniva õiguspärase eesmärgiga põhjendatuks.
- 257 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb kuuendale küsimusele vastata, et ELTL artiklit 56 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus reeglid, millega ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest vastutavad ühingud, kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, seavad kolmandast isikust ettevõtja poolt liidu territooriumil klubidevaheliste jalgpallivõistluste loomise sõltuvusse nende eelnevast loast ning kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate sellistel võistlustel osalemist karistuste ähvardusel, kui need reeglid ei ole piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus.

Kohtukulud

- 258 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. ELTL artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamisena on käsitatav see, kui ühingud, kes vastutavad ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest ning kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, on vastu võtnud reeglid, mida nad kohaldavad ja mille kohaselt on liidu territooriumil kolmandast isikust ettevõtja poolt uue klubidevahelise jalgpallivõistluse loomiseks vajalik nende eelnev luba ning mille kohaselt nad kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist sellisel võistlusel karistuste ähvardusel, ilma et neid erinevaid pädevusi oleks piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus.**
- 2. ELTL artikli 101 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ettevõtjate ühenduse otsusena, mille eesmärk on takistada konkurentsi, on käsitatav see, kui ühingud, kes vastutavad ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest ning kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, on vastu võtnud reeglid, mida nad kohaldavad kas otse või nende liikmeteks olevate rahvuslike jalgpalliliitude kaudu ning mille kohaselt on liidu territooriumil kolmandast isikust ettevõtja poolt uue klubidevahelise jalgpallivõistluse loomiseks vajalik nende eelnev luba ning mille kohaselt nad kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate osalemist sellisel võistlusel karistuste ähvardusel, ilma et seda pädevust oleks piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus.**

3. ELTL artikli 101 lõiget 3 ja artiklit 102 tuleb tõlgendada nii, et reeglite suhtes, millega ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest vastutavad ühingud, kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, seavad kolmandast isikust ettevõtja poolt liidu territooriumil klubidevaheliste jalgpallivõistluste loomise sõltuvusse nende eelnevast loast ning kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate sellistel võistlustel osalemist karistuste ähvardusel, võib kohaldada erandit ELTL artikli 101 lõikest 1 või pidada ELTL artikli 102 seisukohast põhjendatuks üksnes juhul, kui veenvate argumentide ja tõendite abil on tõendatud, et kõik selleks nõutavad tingimused on täidetud.
4. ELTL artikleid 101 ja 102 tuleb tõlgendada nii, et
- nendega ei ole vastuolus reeglid, mille on kehtestanud ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest vastutavad ühingud, kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, osas, milles on neid ühinguid nimetatud kui kõikide nende õiguste algseid omajaid, mis võivad tekkida seoses nende „pädevusalasse“ kuuluvate võistlustega, kui neid reegleid kohaldatakse üksnes nende ühingute korraldatud võistluste suhtes, mitte aga võistluste suhtes, mida võivad korraldada kolmandatest isikutest üksused või ettevõtjad;
 - nendega on sellised reeglid vastuolus osas, milles need annavad samadele ühingutele kõnealuste õiguste turustamiseks ainupädevuse, välja arvatud juhul, kui veenvate argumentide ja tõenditega on tõendatud, et täidetud on kõik tingimused, mis on nõutavad selleks, et nende reeglite suhtes võiks ELTL artikli 101 lõike 3 alusel teha erandi selle artikli lõike 1 kohaldamisest ja et neid saaks pidada ELTL artikli 102 seisukohast põhjendatuks.
5. ELTL artiklit 56 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus reeglid, millega ülemaailmsel ja Euroopa tasandil jalgpalli eest vastutavad ühingud, kes paralleelselt tegelevad mitmesuguse majandustegevusega, mis on seotud võistluste korraldamisega, seavad kolmandast isikust ettevõtja poolt liidu territooriumil klubidevaheliste jalgpallivõistluste loomise sõltuvusse nende eelnevast loast ning kontrollivad profijalgpalliklubide ja mängijate sellistel võistlustel osalemist karistuste ähvardusel, kui need reeglid ei ole piiritletud sisuliste kriteeriumide ja menetlusreeglitega, mis oleksid sobivad, et tagada nende läbipaistvus, objektiivsus, mittediskrimineeriv laad ja proportsionaalsus.

Allkirjad